

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Kot pred 34 leti

Mislil ob Lavalovem potovanju v Moskvo

Laval se je v pogajanjih za zvezno pogodbo z Rusijo pokazal zelo previdnega. Tako previdnega, da se pri prebiranju zgodovine francosko-boljševskih pogajanj ne moremo ubraniti vtisu, da se je z vsemi silami otepal tega skoka v črno noč, a da so ga druge, močnejše sile od zadaj potisnile v boljševiški objem. V zadnjem trenutku se je še enkrat vzpel ter prestrigel mrežo, ki so mu jo silili čez glavo. Več ni mogel. Tiste sile za njim so bile premočne in so ga porivale v vlak, ki naj ga popelje v Moskvo, da s svojim podpisom zapečati zavezniško pogodbo med dvema narodoma, ki sta si po svojih kulturnih mislih tako nasprotna kot noč in dan, kot voda in ogenj.

Vsekakor pa upamo, da je francoski zunanji minister vzel seboj na dolgo potovanje v prestolnico boljševizma, tja, kjer je bilo vse, kar je francoska revolucija osvobodila, z brutalno silo uničeno in poteptano, nekaj važnih listin iz arhivov svojega ministrstva. Kajti na potovanju v Rusijo ima Laval svoje slavne predhodnike, kakor je tudi sedanja francosko-ruska zveza le odsev tiste, s toliko muko ustanovljene zveze, ki sta jo pred 34 leti na tajnem sklenila de Freycinet v imenu Francije in de Giers v imenu caria Aleksandra III., kajti o kakšni Rusiji

ravno tako ni moglo biti govora, kakor bi bilo zločinsko zamenjavati današnja Rusijo s tirani boljševizma. Med temi diplomatičnimi listinami bo med potom lahko prebiral vsa tista lažnjiva poročila nezmožnih francoskih poslanikov v Rusiji, ki so moč države slikali le po vtisih na dvorskih prireditvah ali na pijanini poslušalcev degeneriranega plemstva ter v Franciji vzbujali prepričanje, da je rusko zavezništvo odrešilnega pomena v borbi Francije proti Bismarckovi Nemčiji. Med temi porumenelimi papirji iz l. 1891, ko je bila tajno podpisana zavezniška pogodba, iz l. 1893, ko je bila podpisana tajna vojaška konvencija, in iz l. 1898 in 1899, ko je Delcassé navidezno obrambno pogodbo spretno spremenil v napadalno, bo našel mnogokrat omenjeno ime v Franciji obogatelih nizozemskih židov Hoskier, ki so vladu in politiki prisilili v rusko zvezo in začeli kopati tisti odvodni kanal, po katerem se je izteklo nad 22 milijard zlatih frankov ljudskega premoženja v nenasična žrela.

Morda se bo pri tej priliki spomnil imen tistih sodobnih židov-denzarikov, ki so njega samega, vladu in francoski narod, mimo vseh političnih potreb, mimo vseh gospodarskih modrosti, mimo vseh moralnih ovir pognali boljševikom v naročje s tem, da so znali s plačanim tiskom umetno ustvariti strah pred bodočnostjo, strah, ki so ga potem šli gasiti s sovjetskimi prijateljstvom.

Najbolj zanimiv dokument pa, ki ga bo, upamo, prebral, preden izstopi v Moskvi, je brez dvoma pismo, ki ga je leta 1901, ko je ruska pijanost v Franciji že malo po malo ponehaval, napisal v »Dépêche de Toulouse« sedanjí senator Henri Bérenger o francosko-ruski zvezi. »Zveza med francosko republiko in med ruskim carjem spada med najbolj mračne pojave v zgodovini. Kajti bistven pogoj za njeno trajanje je, da morata obe stranki neprestano igrati istočasno nedolžnega in hinaveca. Uradni Pariz mora odobravati vse, kar dela uradni Petersburg, če ravno bi moral smatrati za zločin, ako bi se dogajalo v Parizu. In nasprotno tudi! Car mora požreti umor Ludovika XVI. in himno svobode marsejske, naša vlada pa mora pohvaliti strateške odgone v Sibirijo in organiziran masakriranje dijakov in nezadovoljnih ljudskih množic. Zveza med Francijo in Rusijo je zgrajena nad dvojnim prepadom dejanske ali navidezne nevednosti in hinavščine. Težko je narodu razumeti zunanjo politiko, ki zanikuje vse, kar je doma svetega. Težko je velesili zanikati prvobitna načela, na katerih je sama zgradila svoje obestvo. Kako pa hočete, da so idealizirali l. 1789 spravo v sklad s potrebami te nenaravne zveze. Ali je sploh koristno, da se? Ali je sploh mogoče, da jih spravimo?»

Kakor da bi ne govoril pred 24 leti in o zvezi, ki je v mnogem zakrivila krvoprelitje svetovne vojne, kakor tudi strahote boljševiške revolucije, ker je francosko zavezništvo dalo carjem moč, da so zavlačevali pre potrebne socialne reforme, ampak, kakor da govori o ravnokar sklenjeni pogodbi z ruskim boljševizmom, ki mora biti, ravno tako kakor ona iz l. 1891, usodopolna za evropski mir, ker bo izzvala nevarna protizavezništva, a usodopolna tudi za prebivalstvo Rusije same, ki ga bo francosko zavezništvo pomagalo tlačiti pod trinoškim režimom boljševizma, podaljšalo njegovo trpljenje, zavlačevalo pametne pravčasne reforme in pripravljalo strahoten obračun, ki bo odtehtal krivice l. 1917 in pozneje.

»Francosko-ruska zveza«, piše Georges Michon v svoji knjigi, kjer raziskuje posledice prve zveze iz l. 1891, »spada med najbolj črne strani francoske zgodovine, pa glejmo nanjo s katerekoli strani hočemo. S stališča materijelnih koristi je bila ta zveza dokaz državniške zaslepljenosti, ki je ni mogoče popisati. Vspili smo milijarde premoženja dolžniku, o katerem ni nikdo vedel, če je v stanu kaj vrniti. Pri tem pa smo se podpirali razpadajoči koruptni režim dolžnika, tako, da se ni mogel z radikalnimi demokratičnimi reformami obnoviti in ozdraviti ter nam vrniti posejden denar! S političnega stališča smo se izkazali za zločinsko nevedne. Dali smo svojo oporo najbolj propalemu režimu, vdajajoč se otroškim iluzijam, da se bo sam od sebe popravil, ne da bi bilo treba spreminjati metode. Z vojaškega stališča nam je svetovna vojna pokazala prepada naših sanj. Na moralnem polju pa smo v kulturnem

Stališče Balkana k omrežju evropskih paktov

Sestanek štirih v Bukarešti

Dnevni red: Podonavje - Rusija - Italija - vzhodno Sredozemlje

Bukarešta, 9. maja.

AA. Nocoj ob 20.30 sta prispela s posebnim vlakom na postajo v Bukarešti jugoslovanski predsednik vlade in minister zunanjih zadev Bogoljub Jevtić in grški zunanji minister gosp. Maximos z jugoslovansko in grško delegacijo. Peron je bil ves okrašen z zastavami držav Balkanske zveze. Oba ministra sta bila predmet velikih narodnih manifestacij že na vožnji od meje. Na postajah so se zbirale množice ljudi, ki so navdušeno pozdravljale državnike. V Craiovi je prefekt mesta izročil gg. Jevtiću in Maximu lep šopek cvetlic, v Pitoještju ju je pa sprejela tudi školska mladina na peronu in priredila Jugoslaviji velike manifestacije.

V Bukarešti so se zbrali na postaji romunski zunanji minister gg. Titulescu, turški zunanji mini-

Parada kraljeve garde v Bukarešti

ster Ruđi Aras, podtajnik romunskega ministrstva zunanjih zadev Sava Radulescu in mnogo višjih uradnikov iz romunskega zunanjskega ministrstva. Navzočni so bili tudi poslaniški držav Balkanske zveze v Bukarešti, češkoslovaški poslanik in mnogo novinarjev.

Laval v Varšavi

Poljska uganka

Poljska bo rešila Francijo Rusov

Varšava, 9. maja. c. Francoski zunanji minister Laval je prišel v Varšavo ob 18.10 na severni kolodvor. Na kolodvoru ga je pričakoval poljski zunanji minister Beck, novi francoski veleposlanik Leon Noel in mnogo odločnikov varšavskega političnega in družabnega življenja. Zelo mnogo je bilo tudi članov francoske kolonije, ki je pričakovalo svojega zunanjskega ministra. Na postaji je bila častna četa poljske armade, ki je ob prihodu vlaka zaigrala francosko in poljsko himno. Laval se je prisrčno rokoval s svojim poljskim tovarišem, nato pa se je takoj povznil k mikrofону in poslal po radiu poljskemu narodu sledečo poslanico:

»Delavnost francoske diplomacije je usmerjena v to, da izdela kolektivni sistem evropske varnosti. Francija nima drugega cilja kot tega, da zagotovi mir v Evropi. Naša politika ni naperjena proti nikomur in samo želimo, da bi lahko z vsemi sodelovali za mir.«

Nato se je Laval rokoval še z drugimi člani francoske kolonije, nakar sta se skupno z zunanjim ministrom Beckom odpeljala v hotel »Evropejski«, kjer bo Laval stanoval vse dni varšavskega obiska. Beck se je odpeljal naprej v zunanje ministrstvo. Laval pa se je takoj preoblekel in se ob 19.45 odpeljal v zunanje ministrstvo, kjer je imel prvi razgovor s polj. zunanjim ministrom. Ta prvi razgovor je trajal do 20.30, nakar sta se oba državnika podala na slavnostno večerjo v zunanje ministrstvo. Po večerji se je v vseh saloni zunanjskega ministrstva vršila svečana recepcija na čast Lavalu.

Ko se je Laval vozil skozi Nemčijo, je povsod potoval popolnoma neopazeno. Šele v Berlinu so se zbrali inozemski časnikarji, ki so hoteli pozdraviti Lavalu. Opaženo je bilo zelo, da na nobenem izmed številnih berlinskih kolodvorov ni bilo nobenega nemškega časnikarja. Na berlinski postaji v Lachenfelde sta vstopila v Lavalov salonski voz francoski in sovjetski veleposlanik v Berlinu. Sovjetski veleposlanik se je z Lavalom vozil samo skozi Berlin, Francois-Poncet pa je spremljal Lavalu do Frankfurtu na Odri. Na kolodvoru v Friedrichstrasse je prišel sekijski načelnik nemškega zunanjskega ministrstva, ki je pozdravil Lavalu v imenu nemške vlade.

V istem vagonu se je z Lavalom vozil tudi urednik lista »Paris Soir« Gabriel Peireux. Ta sporoča svojemu listu, da je l. 1931 spremljal Brianda in Lavalu, ko sta prišla v Berlin in bila tako navdušeno sprejeta od Brüningovih in Stresemannovih pristašev.

svetu izgubili, da bo treba dolgih desetletij, da popravimo škodo, ki je nastala, ko smo svoj čisti narodni genij postavili v službo ideji, ki so smrtonosne za naš lasten narodni obstoj! Francosko-ruska zveza ni bila samo velika gospodarska in politična lopovščina, bila je izdajstvo nad idejami demokracije, vsak dan nova razžalitev naše nacionalne kulture in sramotenje spomina tistih, ki so s svojo krvjo ustanovili francosko republiko.«

Laval bo, upamo, bral vse to in v spoznanju te resnice, ki gre na račun prejšnjih grehov njegovih prednikov, našel v sebi tiste moralne odporne sile, da ne bo s sedanjim boljševiškim režimom sklepal še bolj usodne pogodbe, kot je bila ona pred 34 leti, ter pred kulturnim svetom naložil veliki demokraciji Franciji soodgovornost za podaljšanje trinošja nad ruskim narodom, soodgovornost tudi za povečanje nevarnosti, ki preti obstoju civilizacije, ki jo je v prvi vrsti pomagal zgraditi francoski genij. Eksperiment s carskimi tirani je bil nesrečen za Evropo. Eksperiment z boljševiki pa bo katastrofa. Ker smo prijatelji in zavezniki Francije, nam je žal te poti v Moskvo.

Tedaj se je Pariz vezal z Berlinom proti Moskvi, sedaj pa je treba potovati skrivaj skozi Berlin in iskati pomoči v Moskvi proti Berlinu.

Kaj hoče doseči Laval

Pariz, 10. maja. b. V zvezi z Lavalovim potovanjem piše »L'Oeuvre«, da poljska uganka še vedno ni rešena. Po poročilih, ki so dosledaj prišla na Quai d'Orsay, niti najmanj ni upravičena predpostavka, da je Varšava kakorkoli spremenila svoje zadržanje v smeri sprejetja francoske politične organizacije miru in varnosti. Ni dvoma, da bo g. Laval sprejet v Varšavi zelo rezervirano. Kajti kljub vsem oporekanjem je poljska politika popolnoma orijentirana proti Nemčiji. G. Laval si bo prizadeval pridobiti Poljsko za sodelovanje pri miru v vzhodni Evropi. Zadovoljil se bo s tem, da Poljski ne bi bilo treba podpisati pakta o medsebojni pomoči, ampak samo pakt o nenapadanju in konzultiranju. G. Laval bo Poljski zagotovil, da Francija ne namerava podtakniti nobene baltiške politike proti interesom Poljske, razen običnega evropskega sigurnostnega pakta. Dalje bo g. Laval razpravljajl s poljskimi državniki o politiki Poljske nasproti Češkoslovaški in Litvi, da bi se na ta način načela vprašanja, ali res obstoja poljska ekspanzija in ali se Poljska bavi s vprašanjem obdržanja statusa quo.

Pilsudski - bolan

Varšava, 10. maja. TG. Maršal Pilsudski je dobil uredniški napad in zato ni verjetno, da bi mogel sprejeti francoskega zunanjskega ministra, ko se bo na svojem potu v Moskvo ustavil v Varšavi. Zdravniki, ki se zelo bojijo za zdravje starega maršala, so odsvetovali vsako razburjanje in mu tako rekoč prepovedali vsako sprejemanje ljudi. V ostalem pa

Da bo Avstrija varna Pet paktov, ki bodo

Benešev pogoj za obnovo avstr. vojske podpirali enega

Dunaj, 10. maja. SE. V zveznem zunanjem ministru ne zanikuje vesti, ki je prišla v javnost, in ki trdi, da je skoraj gotovo, da bodo dvostranske vojaške pogodbe, s katerimi naj se zajamči neodvisnost Avstrije, v kratkem sklenjene.

Gre v glavnem za sledeče pogodbe: Italija—Francija, Italija—Avstrija, Italija—Jugoslavija, Italija—Češkoslovaška, Madjarska in Poljska vojaških pogodb ne podpisata, marveč samo splošni pakt o nevmešavanju. Glede pakta o nevmešavanju so danes razglasili, da je Suvichev v Benetkah predložil novo formulo, ki naj Madjarski omogoči podpis tega pakta. Suvichev besedilo pravi, »da bi v primeru zunanje napada »Avstrijo način obrambe določil postopek, predviden za takšne napade v paktu Zveze narodov«. Samo v tem primeru, če bi Zveza narodov soglasno proglasila napadalca Avstrije za napadalca, bi morali tudi Poljska in Madjarska z vojaškimi silami nastopiti v obrambo avstrijske neodvisnosti. Druge države pa, ki Italija hoče z njimi skleniti dvostranske pogodbe, bi morale nastopiti po določbah pogodb, ki so jih podpisale, neglede na sklepe Zveze narodov.

Veliko senzacijo je vzbudila vest, da je odnesel zvezni kancler Schuschnigg s seboj v Italijo, kjer bo srečal Mussolinija, tudi ponudbo dr. Beneša, ki pravi, da bi Češkoslovaška vse želje Avstrije po oborožitvi zadovoljila, ako se izrečno odpove vzpostavitvi Habsburžanov, kar je značilno po Beneševu ponudbo izročil tudi Mussoliniju v proučitev.

(K vsem tem vestem je treba pripomniti, da ne more biti govora o kakšnih obveznostih v Podonavju, dokler Turčija ni dobila varnostnih jamstev v posebnem paktu z Italijo, ker imajo države Balkanskega sporazuma med seboj dogovor, da se nobena ne obveže v Podonavju, dokler Turčija ni do-

Jutri zjutraj se bodo zunanji ministri držav Balkanske zveze vpisali v dvorno knjigo. Potem bodo prisostvovali vojaški paradi, ob priliki romunskega narodnega praznika. Zunanji ministri gg. Jevtić, Maximos in Ruđi Aras bodo potem gosti kralja Karola na kosilu.

Predsednik vlade Jevtić se je nastanil na poslastištvu v Bukarešti. Hoteli, kjer prebivajo posamezne delegacije, so bili snčci polni ljudi, ki so prišli pozdravljat balkanske ministre in člane balkanskih delegacij. Tudi ulice so bile polne množic.

300.000 ljudi gleda vojaško parado

Državni praznik 10. maja je potekel zelo svečano. V cerkvah vseh veroizpovedi so se vršile službe božje, ob 11 dopoldne je bila pa revija čet pred kraljem Karolom. Prisotni so bili vsi člani vlade, diplomatski zastopniki, vojaški atašeji, v kraljevi loži so bili pa ministri zunanjih zadev, držav Balkanske zveze. Reviji čet, ki sta se je udeležila princ Nikola in prestolonaslednik Mihael, je prisostvovalo več kot 300.000 ljudi.

poljski politični krogi mnogo pričakujejo od Lavalovega obiska. Upanje je, da bo postalo razmerje s Francijo sedaj, ko se je Poljska sporazumela s svojimi sosedi in zavzela vodilno mesto med baltiskimi državami, mnogo bolj prijateljsko.

Zelo jasno svarilo

Varšava, 10. maja. TG. »Kurier Poranny«, ki je glasilo vlade, objavlja članek, v katerem pozdravlja Lavalov prihod in dostavlja, da je francoski obisk dobrodošel, ker bo Poljska imela priliko Franciji še enkrat jasno povedati, da ne more dovoliti, da bi se za njenim hrbtom sklepali kakršnikoli pakti, v katerih bi inozemske čete dobile pravico vkrakanja na poljsko ozemlje. Prav tako Poljska ne more dovoliti sklepanja paktov, ki bi iste obveznosti, to je vkrakanje tujih čet, predpisovali, v kolikor tiče romunskega ozemlja ali ozemlja kakšne baltške države. Takšne pakte bo Poljska znala preprečiti.

Hitler:

„Rajše se pustim obesiti, kot pa da bi z boljševiki podpisoval pakte“

Washington, 10. maja. SE. V »Literary Digest« je izšel razgovor z nemškim državnim kanclerjem Hitlerjem, ki se tako-le izraža o vzhodnem paktu s sovjetsko Rusijo:

»Pripravljen sem podpisati nenapadalne pakte z vsem svetom, pod pogojem, da z nami ravnavajo pošteno. Toda pod nobenim pogojem ne bom podpisoval kakršnih večstranskih pomožnih paktov na vzhodu Evrope, ker za boljševike se Nemci pod nobenim pogojem ne bodo borili. Prepričan sem, da bi za takšen boj naš narod odlovedal pokorščino. Pustim se rajši obesiti, kot pa, da bi podpisoval kakšen pomožni pakt v korist boljševizma.« Glede Francije se je Hitler izrazil, »da je govorjenje o revanšnih vojnah neumno in nečasovno. Nemčija odklanja, da bi se za teritorialna vprašanja bojevala, ona sploh ne želi nobene vojne. Uro oro po izbruhu vojne bi bomba letala upoštovala vse prestolnice v Evropi. Pripravljen sem podpisati vsako pogodbo, pri kateri so mi vse posledice popolnoma jasne in če je pogodba namenjena miru. Vsaka druga pogodba za mene ne prihaja v poštev.«

Da bo Avstrija varna Pet paktov, ki bodo

Benešev pogoj za obnovo avstr. vojske podpirali enega

bila zahtevanih jamstev. Potemtakem mora biti najprej načeto vprašanje sredozemskega pakta in šele potem pride na vrsto podonavski pakt. Op. uredn.) Firenca, 10. maja. AA. Včeraj ob 15.30 se je pripeljal semkaj avstrijski zvezni kancler Schuschnigg. Prišel je kot zasebnik, in sicer na krajši odpočitek v Italiji. Za svojega bivanja v Firenci se bo g. dr. Schuschnigg sestal tudi s predsednikom italijanske vlade g. Mussolinijem.

V Firenci ...

Firenca, 10. maja. b. Avstrijski državni kancler Schuschnigg je v spremstvu avstrijskega vojnega atašaja Liebitzkega prisostvoval snoči v tukajšnjem gledališču predstavi nove opere »Orseolo«, od italijanskega glasbenika Pizzetta. Bivanje kanclerja Schuschnigga v Firenci ima, kakor se službeno poroča, zgolj privatni karakter. Mussolini se je v teku današnjega dne pripeljal v Firence, da se razgovori s Schuschniggom o najaktualnejših vprašanjih, posebno o tistih, ki so v zvezi z bližajočo se podonavsko konferenco.

★

Sklicanje Reichstaga Hitler bo govoril o Rusiji

Berlin, 10. maja. c. Danes je bilo uradno sporočeno, da se nemški državni zbor sestane 16. maja. Na tej seji bo imel Hitler svoj toliko časa napovedani zunanje-politični govor. Hitler bo torej govoril prav istočasno, ko bo Laval v Moskvi zaključeval svojo politiko zavezništva med Francijo in sovjeti, ki je kolikor toliko naperjena tudi proti Nemčiji. Hitler bo govoril ob 16.

Rusi na pragu Indije

V lastne zadeve zatopljena Evropa se malo meni za dalekosežne spremembe v Srednji Aziji. Sovjetski diplomati so našli po izgubi mandžurske železnice izdatno odškodnino v Vzhodnem Turkestanu (Sing-Kiang), velikanski deželi z 1.872.000 kvadrat. km površine. Mednarodnopolitični pomen nove sovjetske kolonije sledi iz njene zemljepisne lege ob stiku Južnega Kitaja, Tibeta in Indije. Notranjopolitične prednosti nove pridobitve ojačajo stališče Sovjetov v Zunanji Mongoliji in spremeniijo poprej ogrožen Ruski Turkestan v notranje, od inozemskih vplivov izolirano ozemlje. Sovjetski uspeh je uresničil nekdanje, pod pritiskom Anglije opuščene načrte nekdanje carske vlade.

Vsled oddaljenosti od Kitaja so se vedno poznali v Sing-Kiang močni ruski politični in trgovski vplivi. Glavno mesto Urumči leži 2668 km

daleč od prve kitajske železniške postaje Kalgana, dočim znaša razdalja med glavnim trgovskim središčem Kašgarom in ruskim Andžanom samo 554 km. Razen tega veže deželo z ruskim Turkestanom 10 modernih cest, ki omogočajo karavanski in v zadnjem času avtomobilski promet. Tudi nacionalno vprašanje je olajšalo rusko prodiranje. Pretežno večino (do 80%) tvorijo kakor v ruskem Turkestanu turški narodi. S Kalmiki (Torguti) in kitajskimi muslimani (Dungani) vred so prav težko prenašali nadvlado 50 tisočine kitajske (prav za prav mandžurske) manjšine. To odločilno dejstvo je zapečatilo sedanji razvoj dogodkov.

Kitajci so izkoristili sovraštvo domačih knezov in zasedli deželo že leta 1705, a niso bili kos stalnim uporom. V XIX. stoletju so ponovno prosili Rusijo za pomoč in ruski oddelki so večkrat

pomagali krotiti vstaje. Po zmagi domačega pretendenta Jakub-beka je postala Kašgarija, južna polovica dežele, samostojna, od Rusije in Anglije priznana kraljevina. A neodvisnost je trajala samo od 1861 do 1877 leta. Po Jakub-bekovi smrti so si končno odločno podvržili Kitajci deželo, ki je dobila ime Sing-Kijang (»nove oblasti«) ter se potrudili zatreti vsako nacionalno življenje. Kitajski namestnik s pravicami neomejenega vladarja je prepovedal muslimanski tisk in društva, ovrnil razvoj muslimanskega šolstva in nastavljal samo kitajske uradnike.

Po revoluciji v Kitaju je takoj prekinila »Turkestanska republika« vezi s Kitajem, nastavila konzule v ruskem Turkestanu in odkrito podpirala sovjetske pri sporu za vzhodno-kitajsko železnico. Skoraj vsa zunanja trgovina (do 90%) se razvija preko sovjetske meje. Sovjeti so poprej pomagali Kitajcem zatreti muslimansko vstajo in prejeli v plačilo »gospodarsko nadoblast« nad deželo. Nato so se sporazumeli z muslimanskim voditeljem Hodžo-Niaz-Hadžijem ter zatrli še pristaše muslimanske neodvisnosti, ki so zaman iskali pomoči pri Turkih. Po zadnjih poročilih iz Meke so bili ustranjeni v oazi Ak-Suju ob sovjetski meji vsi trije vodilni nasprotniki sovjetskega prodiranja: znani muslimanski bogoslovec, univ. prof. v Aleksandriji Sabit-Abdul-Baki, slavni pravnik in minister justice Zarif-Kari ter minister trgovine Satib-Aldi.

Kitajska vlada v oddaljenem Nankingu je brez moči. Naklonila je samo zavetišče muslimanskim beguncem, ki izhajajo v Nankingu svoje gласilo »Tjan-Sanje« v vzhodno-kitajskem turškem narečju. Zadnje številke tega lista javljajo, da obvladajo Sing-Kijang pooblaščenici moskovske vlade. Sovjetski uradniki vodijo upravo. Sovjetski vojni oddelki so zasedli vse meje in ustavili avtomobilski, ozir. letalski promet s Kitajem. Zadnji kitajski poveljnik Sen-Si-Saj je prisegel zvestobo sovjetom, zaprl je Nankinga poslance zaupnike orednje kitajske vlade in proglasil sovjetsko socialistično republiko. Njeni odposlanci so že dospeli v Moskvo, kjer bodo kmalu podpisali zvezno pogodbo. Sing-Kiang bo pristopil k Zvezi sovjetskih republik kot njen osmi član.

Za razumevanje priloženega zemljevida je treba samo pogledati na z debelo črno črto zaznamovane meje starega kitajskega cesarstva. To je danes razbito. Tibetko pokrajino so dejansko zasedli Angleži iz Indije, Kitajski Turkestan, o katerem govorijo gornji članek, ter zunanjo Mongolijo imajo v rokah sovjeti. Mandžurija je postala samostojno cesarstvo in prodira sedaj naprej v Čahar in v Notranjo Mongolijo — v imenu Japonske. Ostala Kitajska je razdeljena v celo vrsto vlad. Ena sedi v Nankingu, druga je v južnem Kitaju v Kantonu, tretja pa vlada nam komunističnim pokrajinami v sredini. Starega Kitaja ni več. Vele-sile so na tem, da si to ogromno ozemlje med seboj porazdelijo.

Tolmačenje zakona o volitvah narodnih poslancev

Beograd, 10. maja. Volitve za narodno skupščino dne 5. maja, so se vršile po določbah zakona o volitvah narodnih poslancev v narodno skupščino od 10. septembra 1931 z izjemami in dopolnitvami od 25. septembra 1931 in 24. marca 1933.

Zakonske določbe, po katerih so se vršile volitve od 5. maja, so v svojem bistvu precej slične določbam, po katerih so se vršile volitve 8. novembra 1931. Razlika je v tem, da so izjembe in dopolnitve iz leta 1931 v marsičem ublažile pogoje za postavljanje državnih kandidatnih list in da se je povečalo število narodnih poslancev.

Glavna karakteristika zakona o volitvah narodnih poslancev je ta, da nove določbe omogočajo, da se pri volitvah dobi narodna skupščina, ki bo sposobna za delo, ker se listi, ki dobi relativno večino v državi, prisodijo tri petine mandatov.

Ta zakon torej favorizira tisto državno listo, ki dobi v vsej državi relativno večino glasov, in ne, kakor nekateri pogrešno mislijo, večino listo.

Se neumestnejša in neutemeljenejša je domneva, da je sedanja vlada izdelala ta zakon zase, ker je bil ta zakon sprejet že leta 1931, izjembe in dopolnitve je pa izglasovala razpuščena narodna skupščina leta 1933, to je mnogo prej, kakor se je sestavila sedanja vlada.

Po drugi strani je popolnoma razumljivo, da je predpisano postavljanje državnih kandidatnih list. Ta določba je popolnoma v skladu z ustavnimi določbami, po katerih ni dovoljeno strankarsko grupiranje na verski, plemenski ali pokrajinski osnovi.

Po določbah tega zakona je odrejeno, da vsak upravni srez v kraljevini voli po enega poslanca, vsak večji srez pa po dva. Mesto Beograd z Zemunom in Pančevom voli 5 poslancev, Zagreb 4, Ljubljana in Sarajevo po 2, ostala banovinska mesta pa po enega. Po členu 4 volilnega zakona se mandati razdele po banovinah na vsak upravni srez. Danes je največje važnosti vedeti, kako se vrši razdelitev mandatov, oziroma kateri kandidati so izvoljeni v narodno skupščino in kateri ne.

Za razdelitev mandatov sta odločilni dve stvari, prvič koliko je katere državna lista dobila glasov v vsej državi, in 2. koliko je katere lista dobila glasov po posameznih volilnih okrožjih.

Za posamezne sreske kandidate je pa velike važnosti tudi to, ali so v svojih srezih dobili absolutno večino ali ne.

Državna kandidatna lista, ki je dobila največje število glasov (relativno večino) v vsej državi, dobi tri petine mandatov, to je 221. Ta lista dobi po tri petine v vseh banovinskih, oziroma v vseh volilnih okrožjih v državi.

Te tri petine mandatov se prisodijo najprej tistim kandidatom na najmočnejši listi, ki so v svojih srezih dobili absolutno večino, in sicer po vrsti po številu dobljenih glasov. Če se s tem ne izčrpa omenjene tri petine mandatov, se ostali mandati podeli rednim srezom, oziroma mestom, ki so najmočnejša po številu glasov, ki so jih dobili vsi kandidati v dotični volilni enoti, vezani na najmočnejšo državno listo. Ti mandati se prisodijo tistim kandidatom v dotični volilni enoti, ki so med vsemi kandidati, vezanimi na to listo, dobili relativno večino (čl. 51, odst. 6).

Medtem ko je za prisojilo treh petin mandatov odločilno, koliko je katere lista dobila glasov v vsej državi, je za razdelitev ostanka dveh petin (147) mandatov odločilno, koliko je katere državna lista dobila glasov v posameznih volilnih okrožjih. Državna lista, ki je v vsej državi dobila relativno večino, to je tudi tri petine mandatov, sodeluje tudi pri razdelitvi teh dveh petin mandatov samo v tistih volilnih okrožjih, kjer je dobila večino glasov kakor vse druge liste skupaj (absolutno večino glasov). Ti mandati od dveh petin se prisodijo najprej onim kandidatom, ki imajo absolutno večino v samem srezu, pod pogojem seveda, da ta srez še ni dobil mandata. Nato se do potrebnega števila in glede na število vseh glasov za posamezne liste v okrožju določi po dlonotvem sistemu, koliko mandatov katere lista še dobi, in se ti mandati po dlonotvem količniku prisodijo srezom z največjim številom glasov, ki niso še dobili mandata, in sicer kandidatom teh srezov, ki so zase najmočnejši v srezu.

Popolnoma pogrešno je mnenje, da lahko nekateri srezi dobe po dva ali štiri mandate, drugi srezi pa da ostanejo brez njih. Popolnoma razumljivo, da to ne gre, ker bi se s tem izrazil sreski sistem, ki je temelj tega zakona in čigar glavna vrtilna je, da ima vsak srez dobiti svojega poslanca.

Mesta se po čl. 61, odst. 8 smatrajo za sreze in veljajo zanje zato iste določbe. Sedeži banovin in mesta, ki volijo poslance, lahko torej dobe takisto samo po en mandat, oziroma toliko mandatov, kolikor volijo poslancev po zakonu.

Sicer pa drugačno tolmačenje volilnega zakona ne samo ne bi bilo v skladu z duhom tega zakona, temveč bi obenem nasprotovalo čl. 4 tega zakona, ki izrečno pravi, da mora vsak srez imeti svojega poslanca.

Potrebno je pripomniti tudi to, da v skladu s členom 6, odst. 1, tiste državne kandidatne liste, ki niso zbrale 50.000 glasov v vsej državi, sploh ne sodelujejo pri razdelitvi mandatov, oziroma ne dobe niti enega mandata.

Nemčija dobi primasa?

Berlin, 10. maja. SE. Vest, da bo berlinska škofija povišana v nadškofijo in da postane bodoči berlinski škof nadškof in primas Nemčije, se sedaj v cerkvenih krogih zanikuje. Prvotno je bila ta zamisel, ki jo je sprožil von Papen, v Rimu ugodno sprejeta, ker bi vseh 24 škofij v Nemčiji dobilo skupnega šefa, kar bi odnosi med episkopatom in med vlado olajševalo, toda odkar se je Papenova politika podrla, o tej spremembi ni več nobenega govora. Bodoči škof v Berlinu obdrži dosedanj čim s to spremembo, da bo imel pod vodstvom papežev nacija in posredovanja z osrednjo nemško vlado. Imenujejo že več kandidatov. Med njimi je sedanji škof v Eichstattu, nadalje škof v Hildesheimu grof Galen in končno škof v Ermlandu dr. Kaller. Berlinska vlada bi pa na to mesto najbolj želela dr. Berninga, sedaj škofa v Osnabrücku, toda mero-dajni krogi tej vladni želji ne nameravajo ustreči.

Belgrajske vesti

Beograd, 10. maja. m. V dnevi od 18. do 20. maja se bo pod pokroviteljstvom Nj. Vis. kneza namestnika Pavla vršil kongres jugoslovanskih radiologov, na katerega bodo prišli tudi znani svetovni radiologi.

Beograd, 10. maja. m. V nedeljo, 12. maja se bo tu odprla VII. pomladanska razstava jugoslovanskih slikarjev in kiparjev. Razstave se bo udeležilo tudi več slovenskih umetnikov, med njimi slikarji Drago Vidmar, Olaf Globočnik, Franc Zupan, Matija Jama, Anton Gobjmir Kos, France Kralj, Maksim Sedej, Josip Tavčar ter kiparji Franc Gorše, Lojze Dolinar, Tone Kos in Dana Paljč.

Beograd, 10. maja. m. Prosvetni minister je podpisal pravilnik o polaganju izpitov za katehete na ljudskih šolah.

Beograd, 10. maja. AA. Državno sodišče za zaščito države je danes obsodilo Andreja Remana na deset let ječe in na trajno izgubo častnih pravic zaradi volunštva v korist neke tuje države.

Bukarešta, 10. maja. b. Ing. Bejan je imenovan za državnega tajnika vojnega ministrstva.

Več pozornosti prometni šoli

Beograd, 8. maja. m. Ze lanskemu letu smo slovensko šolsko mladino, ki dovršuje srednjo šolo, opozorili na veliko državno prometno železniško šolo v Beogradu, ki vsako leto sprejema gotovo število kandidatov ter jih izšola za prometne uradnike, katere nato prometna uprava nastavlja v službo na železnici. Že tedaj smo opozorili to mladino, predvsem pa one, ki se pozneje mislijo posvetiti železniški službi, da more biti nastavljen na železnici za uradnika samo oni, ki je dovršil drž. prometno železniško službo v Beogradu. Ker je borba za kruh vedno težja, sredstva za študiranje pa vedno manjša, bodo v tej šoli prejemali kandidati mesečno državno podporo. Opozorjamo letos že sedaj vse tiste, ki se zanimajo in ki mislijo stopiti v železniško šolo, da je bil v zadnji številki »Službenih novine« drž. prometne ustanove dne 1. maja, št. 10, na strani 242 objavljen natečaj za sprejem novih gojencev v državno prometno železniško šolo v Beogradu za l. 1935-36. V tem šolskem letu bo sprejetih 70 moških kandidatov. V poštev pridejo oni učenci, ki so dovršili najmanj sedem razredov gimnazije, realke, realne gimnazije ali trgovske akademije. Vse druge šole ne pridejo v poštev. Prosilci morajo biti jugoslovanski državljani, morajo biti pravilno razviti in zdravi, morajo imeti bister vid ter sposobnost za razločevanje barv. Stari morajo biti najmanj 18, največ pa 21 let. Vsi kandidati morajo polagati sprejemni izpit. Pri sprejemu imajo prednost odličnjaki. Gojenci, ki bodo po zdravniškem pregledu in položenem sprejemnem izpitu sprejeti v to šolo, bodo pričeli s poukom 1. septembra 1935; tega dne namreč bo šola odprta. Vsi gojenci bodo prejemali dnevno po 30 din podporo. Sprejemni izpit se polaga: 1. iz srbo-hrvatsko-slovenskega, 2. iz aritmetike in geometrije, 3. iz zemljepisja (splošnega in specialnega iz kraljevine Jugoslavije). Prijave za konkurz se morajo poslati priporočeno na naslov: Državna prometna železniška šola v Beogradu, Vojvoda Mišića 2, in najdalje do 1. avgusta 1935. Potrebna je tudi označba točnega naslova prosilca in najbližja železniška postaja. Vodstvo šole bo prišlo prijave pregledovalo najdlje do 20. avgusta ter bo kandidatom, ki bodo ustrezali pogojem, poslalo brezplačne vozne karte za prihod v Beograd. Kandidati, ki ne bodo položili sprejemnega izpita, bodo pa dobili brezplačne vozovnice do doma. Poleg prijave mora vsak kandidat priložiti sledeče originalne dokumente (prepiši izključeni): 1. potrdilo o dovršenosti šoli, 2. krstni list, 3. odobrenje staršev ali namestnikov, da se kandidati lahko vpišejo, 4. potrdilo polje. oblasti o državljanstvu. Kandidati, ki ne prihajajo neposredno iz srednje šole, morajo pojasniti, kje so ta čas bili, kaj so delali in kakšno je bilo njihovo obnašanje. Prošnje za sprejem morajo biti kolkovane po predpisih zakona o takšnih. »Službene novine« državne prometne ustanove imajo na razpolago vse železniške postaje in ostale prometne ustanove.

Volitve v Črnomlju

Ker se razširjajo neresnične vesti o poteku volitev v črnomljskem srezu, izjavlja kraljevska banska uprava v Ljubljani, da so te volitve izvršile v miru in redu. V ponedeljek, dne 6. maja ob 9 to-poldne, torej po izvršenih volitvah, pa je prišlo do demonstracij, pri katerih je bila ena oseba ranjena ter je poškodban podlegla.

Kraljevska banska uprava zato opozarja, da se bo proti raznosilcem neresničnih vesti z vso strogo-siljo po zakonu postopalo.

Kraljevska banska uprava dravske banovine.

Obtožba italijanskega lista

Nemčija oborožuje Abesince

in posoja denar abesinskemu cesarju

Rim, 10. maja. b. Kontingent mobiliziranih sabaudske divizije se koncentrirajo v Cagliariu. Isto-tako se koncentrirajo čete vseh divizij fašistične milice, ki bodo odpotovale v kratkem v vzhodno Afriko.

Bivši guverner Eritreje Zurado Zalli v nekem članku, ki ga je objavil »Popolo d'Italia«, trdi, da je pred tremi meseci, ko je prišlo do obmejnih incidentov v Ualualu in Asturiji, bil položaj v italijanskih kolonijah v vzhodni Afriki za Italijo v vojnem pogledu neugoden. V Somaliji so bili samo štirje bataljoni kolonijalnih čet, nekaj topov, eskadra aeroplanov, odred tankov in okrog 2000 policajev. V Eritreji je bilo šest bataljonov pešadije, 3 čete askarov, 2 hidroplana, 2 bateriji topov in okoli 900 policajev. Nevarnost je bila še večja, ker je Abesinija morala v razmeroma kratkem času mobilizirati 160.000 vojakov in jih vreči na mejo s 120 topovi in 130 strojnimi puškami. Položaj je za Italijo sedaj mnogo ugodnejši, ker so vojaški ukrepi, ki jih je Italija izvršila v Eritreji in Somaliji, zadostno zagotovili obrambo teh italijanskih kolonij.

Vrhovni komisar za vzhodno Afriko general De Bono je ugotovil, se trdi dalje v tem članku,

da se vrši v Abesiniji mobilizacija in da se italijanske čete mobilizirajo na vseh važnejših strateških točkah na meji.

»Giornale d'Italia« nadalje obtožuje Nemčijo, da pošilja Abesiniji orožje in vojni material. List trdi, da je iz Nemčije šlo v Abesinijo mnogo pušk, strojne, protiletalski topov in oklopnih avtomobilov. Razen tega je Nemčija poslala Abesiniji precej Junkerovih letal. List trdi, da je šel ves ta material v Abesinijo čez Džibuti. »Giornale d'Italia« piše dalje, da je v dobi od januarja do aprila t. l. prišlo iz raznih evropskih držav v Abesinijo več ko 10.000 brastrelinih pušk z 2 milijona nabojev in okoli 200 strojne. Ves ta material je prišel bodisi na podlagi pogodb, ki določajo izplačilo v obrokih do devet let, bodisi na podlagi pogodb o zamenjavi za abesinsko blago, pred vsem za kavo.

Končno piše »Giornale d'Italia«, da je neka velika banka, znana v vsej Evropi, odprla znaten kredit abesinskemu cesarju osebo. Na koncu članka list poudarja, če bi se nekatere države spomnile, da obstoji konvencija o trgovini z orožjem in da je to konvencijo treba spoštovati.

Osebnosti vesti

Beograd, 10. maja. m. S kraljevim ukazom so premeščeni učitelji in učiteljice: Vladko Peček iz Ludine v Djurmance, Ana Kren iz Mozlja v Verdrenk v kočevskem okraju, Marija Klansček iz Cankove v Žiže, Ela Rot iz Rečice ob Savinji v Šmihel, Katica Stiplošek iz Podborskih doljan k Sv. Nedelji v samoborskem okraju.

Z dekretom pomočnika finančnega ministra so prestavljeni: Josip Vrtovc, poverjenik finančne kontrole, iz glavnega oddelka v Pirotu v Skoplje-okolica, Ivan Sarajlija, poverjenik finančne kontrole, iz Osijeka v Ljubljano, Radoslav Perović, poverjenik finančne kontrole, iz Šmarja pri Jelšah v Kavadar, Vukašin Marković, poverjenik finančne kontrole, iz Maribora v Krško, Feliks Vehovec, poverjenik finančne kontrole, iz Belgrade v Maribor, Stanislav Stanić, podpoverjenik finančne kontrole, iz Ljubljane v Virovitico, Leopold Konrad, podpoverjenik finančne kontrole, iz Belincev v Dol. Logatec, Ivan Kuralt, podpoverjenik finančne kontrole, iz Bosanskega Novoga v Jajce, Vinko Kranjc, podpoverjenik finančne kontrole, iz Sv. Jurja ob Ščavnici v referat finančne kontrole dravskega finančnega ravateljstva, Karel Paterna, podpoverjenik finančne kontrole, iz Vrhneke v Št. Vid nad Ljubljano, Mane Šepelj, podpoverjenik finančne kontrole, iz Novoga mesta v Trbovlje, Jurij Perčič, podpoverjenik finančne kontrole, iz Križevcev v Šmarje pri Jelšah, Davorin Žužek, podpoverjenik finančne kontrole, iz Bjelovara v Valpovo, Martin Kovac, podpoverjenik finančne kontrole, iz Bjelovara v Varaždin, Friderik Troha iz Samobora v Karlovac, Josip Rudolf iz Plav v Ilok, Josip Pende iz Trogira v referat finančne kontrole primorskega finančnega ravateljstva.

Beograd, 10. maja. m. S kraljevim ukazom je postavljen za kustosa muzeja kneza Pavla v Beogradu dr. Milan Kašanin, dosedanj kustos muzeja sodobne umetnosti v Beogradu.

Beograd, 10. maja. m. Ob priliki upokojitve so bili odlikovani: z redom sv. Save II. stopnje Anton Nagode, sodnik Stola sedmorice, oddelka B v Zagrebu; z redom sv. Save III. stopnje Ivan Premšak, sodnik okrožnega sodišča v Celju; z redom sv. Save V. stopnje Juri Karba, vodja zemljiške knjige na okrajnem sodišču v Mariboru, in Ivan Vidmajer, pisarniški uradnik pri okrajnem sodišču v Ormožu; z redom jugoslovanske krone V. stopnje Josip Miklavčič, pisarniški ravatelj Stola sedmorice v Zagrebu.

Francoski poslanik prihaja

Beograd, 10. maja. b. Davišnjim simptomom se je pripeljal ob 7.35 v Beograd novi francoski poslanik na našem dvoru grof Robert de Dampierre z gospo. V imenu predsednika vlade in zunanjega ministra Bogoljuba Jevtića je novega poslanika pozdravil Novaković. Na železniški postaji je razen zastopnika zunanjega ministra pozdravilo grofa de Dampierre osebje francoskega poslanstva s Knobom, odpravnikom poslov, in polkovnikom Be-thouarjem, vojaškim atašejem, na čelu. Prišli so še mnogi člani francoske kolonije v Beogradu in večja skupina tujih in domačih časnikarjev.

... poljski odhaja

Beograd, 10. maja. m. Poljski poslanik na našem dvoru G. Schwarzbürg-Günther bo v kratkem zapustil Jugoslavijo in odšel v Ankaru v Turčiji. V Jugoslaviji je bil štiri leta. G. Schwarzbürg-Günther je delal z vsemi silami in z uspehom za utrditev zvez, ki družijo Poljsko in Jugoslavijo. G. Schwarzbürg-Günther zapušta v Beogradu spomin preizkušene prijateljstva Jugoslavije.

Koliko važnost polaga Poljska na poslaniško mesto poljske republike v Jugoslaviji, dokazuje to, da je imenovan za naslednika Schwarzbürg-Güntherja kabinetni šef zunanjega ministrstva Roman Dembecki.

ČSR premešča diplomate

Praga, 10. maja. b. Kakor poročajo službeni listi, je pričakovati velikih sprememb v diplomaciji. Poslanik v Varšavi G. Girs je premeščen v Beograd. Predsednik oddelka v zunanjem ministertvu G. Pallier je imenovan za poslanika v Atenah. Šef prezidijskega oddelka v zunanjem ministertvu Halla je imenovan za poslanika v Ankaru. Dosedanji poslanik v Madridu G. Hibal je premeščen za poslanika v Mehiko. Politični tajnik v zunanjem ministertvu G. dr. Fliebert je imenovan za poslanika v Madridu. Za poslanika v Rigi je imenovan dosedanj tajnik tega poslanstva G. Lipa. Poslanik v Rigi G. dr. Welner je premeščen v Prago.

Dunajska vremenska napoved. Zvišanje temperature. Zvečanje jasnega vremena. Na jugu še oblačno.

Union čokolada Union kakao Union bonboni

Poneverbe pri maribor. telegrafski in telefonski terenski sekciji

Bivši šef sekcije pred sodiščem - Kaj pravi obtožnica o poneverbah?

Maribor, 10. maja.

Splošno pozornost je svoječasno vzbudilo v Mariboru odkritje poneverb pri tukajšnji telegrafski in telefonski terenski sekciji ter preiskava proti šefu sekcije Ivanu Bračko, ki je bil v mariborski družbi znana osebnost. Preiskava se je sedaj zaključila z obtožbo in danes se je vršila pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča proti Ivanu Bračko razprava, za katero je vladalo v Mariboru izredno zanimanje.

Očitki obtožnice

30 strani obsegajoča obtožnica navaja v breme obtoženca v glavnem sledeča kazniva dejanja:

1. Kot šef X. telegrafske in telefonske terenske sekcije ravnateljstva pošte in telegrafa v Ljubljani je izvršil utajo, da si je v razdobju od leta 1925 do 1933 protipravno prisvojil od denarja, katerega je dobil nakazanega za kritje izdatkov sekcije, v svojo korist najmanj znesek 155.465,78 Din.

2. Dne 2. oktobra 1930 je z namero, da bi si pridobil protipravno imovinsko korist, izvalil s prikrievanjem dejstev od Frica Hoffstätterja posojilo v znesku 20.000 Din na račun sekcije, porabil pa ga je za sebe.

3. Napravil je lažne listine, oziroma pristne predprijave in sicer: 10 računov na ime Antona Praha, 20 računov transportne družbe »Balkan«, 2 računa trdke Kolar, račun trdke Kumerc, 14 računov »Splošne stavbene družbe v Mariboru«, 9 računov tovarne »Kovina«, 2 računa trdke Lotz ter 7 računov raznih trdk. Račune Antona Praha je Bračko sam ponaredil ter jih s Prahovim imenom podpisal, pri ostalih računih pa je napravil odtis štampiljke »Plačano« ter jih opremil s nečitljivimi podpis, dočim so bili računi pristni.

Utemeljitev obtožbe

Obtožnica navaja sledeče podrobnosti: Obtoženec je bil od prevrata dalje šef X. telegrafske in telefonske terenske sekcije, ki ima svoj sedež v Mariboru ter je podrejena ljubljanskemu poštному ravnateljstvu. Področje sekcije obsega ves teritorij bivše mariborske oblasti, v njen delokrog pa spadajo vsa tehnična dela, ki se tičejo poštinih naprav, tako njihovo vzdrževanje kakor tudi nove gradnje na terenu in v poštinih poslopih. Vključene so tudi železniške telegrafske in telefonske naprave. Vsa ta dela izvršuje sekcija po svojih strokovnjakih, ki se nazivajo čuvarji linij ter so razdeljeni po vsem teritoriju sekcije. Za delo si čuvarji najemajo delavce od slučajno do slučajno. Razven teh čuvarjev ima sekcija v Mariboru še svoje tehnične osebe. Za vsa dela, ki jih izvršuje, dobiva sekcija material iz centralnega skladišča v Ljubljani, večkrat si ga pa mora nabaviti sama. Prav tako sama po čuvarjih najema delovne sile, ali pa poverja določena dela zasebnim podjetjem. Svoje izdatke pa krije sekcija s predjumi, ki jih nakazuje po potrebi ljubljansko ravnateljstvo. Ti krediti so redni in izredni ter se dovolijo vedno na podlagi predloženega proračuna, ki ga napravi sekcija. Za ves denar pa mora sekcija ravnateljstvu dati obračun s pravilno opremljenimi in saldiranimi računi.

Kako so se poneverbe dogajale

Seveda nudi zgornji način obračunavanja vodij sekcije, ki se hoče z državnim denarjem okoristiti, različne možnosti, da napelje dotekajoči denar v svoje žepce. To stori lahko na ta način, da odredi posameznim čuvarjem, da izkažejo v svojih plačilnih polah, ki so element obračunavanja s poštino direkcijsko, več delavcev, kakor jih je v resnici delalo. Tudi na ta način se lahko to dela, da trdkam, ki so mu izstavile račune, teh ne plača, napram direkcijski jih pa obračuna. Slednje je seveda riskantna zadeva, ker začnejo trdkje plačila urigirati tudi pri direkcijski. Nadalje lahko predloži ravnateljstvu fingirane račune, ki jih sam sestavi.

Kako je „deloval“ obtoženec

Vseh navedenih možnosti se je bivši šef mariborske sekcije Ivan Bračko posluževal. Obtožnica navaja v vseh podrobnostih dejanja, ki jih je preiskava spravila na dan. Ugotovilo se je, da je obdolženec denar, ki ga je prejemal od direkcijske kot predjuma, plodnošno nalagal v raznih mariborskih denarnih zavodih ter zaslužil na ta način 4305 Din na obrestih. — Ko je mariborska sekcija prevzela leta 1931, posle celjske terenske sekcije, je prevzela v poravnavo tudi vse neporavnane račune. Oudolženec je te račune v skupnem iznosu 13.837,10 Din napram direkcijski obračunal, celjskim trdkam pa jih ni plačal. Poravnal jih je deloma na ta način, da je naročil čuvarju linij v Celju, naj v svojih plačilnih polah vedno računa dva delavca več, kakor jih v resnici zaposluje ter s tem prebitkom plačuje celjske trdkje. — Čuvarji telegrafskih in telefonskih linij so imeli napram sekciji večje terjatve, ki jih je Bračko pri direkcijski obračunal kot plačane, čuvarje pa je plačal na ta način, da jim je naročil, naj zaračunajo v plačilnih polah več dela, kakor se ga je v resnici opravilo. — Ko se je gradilo v Mariboru poštino-carinsko poslopje, se je morala prenesti kabelska hišica v novo zgradbo. Delo je izvršila sekcija, plačala pa ga je mariborska občina. Bračko je predložil občini proračun v iznosu 40.900 Din, brez odobritve poštne direkcijske, kateri izvedbo gradnje sploh ni prijavil. Faktično je stalo delo 11.000 Din, dočim je dobil od občine na račun 30.000 Din predjuma. Ta predjuma je nameraval obračunati napram direkcijski deloma s ponarejenimi računi, — V 12 slučajih je nadalje preiskava ugotovila, da je obdolženec napram sekciji obračunal račune raznih trdk, ki v resnici niso bili plačani. Opremil je take račune z žigom »Plačano« in s podpisom. Skupna vsota na ta način pridobljenega denarja znaša 19.839,54 Din. V 14 slučajih je dognano, da je Bračko račune napram sekciji obračunal, potem pa kopije teh raču-

nov zaračunal še enkrat ali dvakrat. Na ta način je »zaslužil« 12.948,30 Din. — Obračunal pa je od direkcijske sprejete predjume tudi s fiktivnimi računi ter se je takega obračunavanja posluževal zlasti za večje zneske. Izstavljale so mu jih nekatere trdkje, ki niso vedele, kaj se skriva za tem, ker jih je Bračko uveril, da mu je že zapadel kredit in da mora predložiti direkcijski račune če si hoče za sekcijo zagotoviti potreben denar. Na podlagi teh računov je dobil Bračko 112.884,55 Din. Skupno je na vse omenjene načine prejel

179.005,26 Din,

od tega zneska pa obtoženec uveljavlja razne dobitke in le delno priznava vse navedene primere zlorab.

Obtoženčev zagovor

Bračko zanika utajo in se zagovarja, da je ves denar, ki mu ga je direkcijska nakazala, uporabil za kritje potreb svoje sekcije. Ker pa vseh teh potreb ni mogel obračunati, ker mu direkcijska teh računov ne bi priznala, dasi je bila naprava v interesu pravilnega funkcioniranja telegrafa in telefona za sekcijo potrebna, se je moral zatočiti k fiktivnim računom. Tudi so bili dovoljeni krediti preizki, da bi lahko kril z njimi fiktivne potrebe, pa jih je v službenem interesu prekoračeval in zaradi tega ni mogel pravočasno plačati terjatev upnikov. Nastali so zaradi tega dolgi, ki jih je kril z zapoznitvami ter si je zopet moral pomagati z lažnimi računi. Vse to je delal z vednostjo ljubljanske poštne direkcijske in v sporazumu s svojim nadrejenim kontrolorjem Perkom. Za službene potrebe sekcije je trošil dostikrat celo svoj lasten denar. Zahteva, naj bi tehnični izvedenec pregledal in ocenil vsa dela, ki jih je sekcija izvršila, pa bi se potem moralo izkazati, da je to delo ravno za toliko več vredno, kakor znaša ugotovljeni primanjkljaj. Glede posojila, ki ga je najel pri Fricu Hoffstätterju, ravnatelju impregirnirnice Rütgers v Hotah, kjer so se impregnirali brzojavni drogovci za potrebe sekcije, trdi Bračko, da ga je v resnici za sekcijo uporabil. Baje si je večkrat izposojeval pri zasebnikih denar, ker ga je rabil za sekcijo. Izdal je za kritje omenjenega posojila tudi uradno listino.

Glavna razprava

Razprava se je danes pričela ob 9 dopoldne. Vodi jo predsednik senata vss. dr. Tombak, prisednika pa sta vss. dr. Kotnik in Kolšek. Obtožbo zastopa državni pravdnik Sever, obtožena branita odvetnika dr. Snuderl in dr. Rosina. Poštino direkcijsko kot zasebno udeleženo zastopa višji pristav Jernej Šturm, kot izvedenec pa prisostuje razpravi višji svetnik Anton Suhač, ki je obenem prič, ker je vodil sam preiskavo. Po ugotovitvi obtoženčevih generalij je prešel predsednik takoj k splošnemu zaslišanju ter po vrsti obdelal vprašanje fingiranih računov, zaposlitve fingiranih delavcev, dvakratnega obračunavanja istih računov, posojila, ki ga je obtoženec najel na ime sekcije, ter obresti od naložb drž. denarja. K vsem tem vprašanjem je obramba stavila sproti svoje splošne predloge. Zasliševanje je mestoma zelo živahno in prav dramatično, ker je obtoženec vidoma razburjen, dasi skuša mirno slediti razpravi in daje zbrane odgovore.

Obtoženec se brani s tem, da je direkcijska vedela za vse manipulacije z računi ter jih naravnost naročevala. Obramba skuša ta zagovor podpreti s konkretnimi slučajmi ter navaja kot dokaz več primerov, ki jih obtoženec obširno razlaga. Tako slučaj montaže telefona v stanovanju takratnega ministrskega predsednika Sršića v Rogoški Slatini, ko se je moral namestiti nenadoma, brez nakazanega kredita na lastno odgovornost obtoženca. — Nato slučaj s progo Brezna-Ribnica na Pohorju, kjer je prvotno zgrajena proga zaradi neimpregniranih drogov propadla ter jo je moral obtoženec na zapoved direkcijske brez kreditov zgraditi; slučaj telefonske celice v Ptuj, v Blanci. Za vse te slučaje je direkcijska vedela in je dala naročilo, da se stroški krijejo s fingiranimi računi, ker ni drugače za ta dela kreditov. Obtoženec navaja pri teh zagovorih vedno direkcijsko kot skupnost.

Predsednik: Zakaj navajate samo direkcijsko, zakaj ne omenjate posameznih predstojnikov, ki so vam ta protipostavna dela naročevali. — Obtoženec: Delal sem v sporazumu z budžetnim referentom Perkom. On je za vse vedel. — Kolšek: Ali je še kdo drugi vedel za to? — Bračko: Seveda, tudi bivši šef, ki je penzioniran. Naj se zasliši kot prič. Šefi so bili po vrsti: inž. Lovrenčič, inž. Osana, inž. Kolarič in sedaj dr. Lebar. Neposredni predstojnik mi je bil Perko. Skleparam, da morajo vsi vedeti o fingiranih računih, delavcih in drugih manipulacijah. Saj se je povsod tako delalo. — Predsednik: Perko vas je pustil na cedilu. Čudno, da ni 10 let nihče nič rekel, sedaj so pa naenkrat nastopili proti vam. — Bračko: Perko je sam dejal nekemu kolegu: Sedaj mora vsak sam svojo kožo braniti. — Je sedaj nov režim, moja afero so izkonstruirali, da bi lažje penzionirali inž. Kolariča. Ko še ni bilo proti meni preiskave, je prišel inž. Kolarič po svojem penzioniranju sam k meni v Maribor, pa mi je dejal: Bračko, mene so odžagali, sedaj pa pridete še vi na vrsto. — Predsednik: Če je direkcijska odobraval obračunavanje s fingiranimi računi, zakaj ste se delali z duplikati računov? — Obtoženec: Če vse delam za direkcijsko, kaj naj grem okrog ljudi beračit za račune? Enostavneje je bilo, da sem vzel duplikate računov. Računski oddelček mi je vse priznal in so tam dejali: Bračko dela čisto prav tako. Predsednik: Potem pa je bila država vam čisto izročena ter ste delali lahko z njenim imetjem po volji. Zakaj pa niste vodili nobenih zapisov o vsotah, ki ste jih na ta način dobili in zakaj ste jih izdali. Potem bi bili sedajle vsi čisto kriti in mi bi lahko prišli druge. Obtoženec: Nisem imel časa, pre-

več dela je bilo, nekaj pa se je teh zapisov izgubilo.

Predsednik: »Zakaj se negativno ne branite?« — Obtoženec: »Še dopust sem si pridržal za sekcijo. Včasih mi je direkcijska naravnost naročila, naj si izposojam denar. Hofstätterju pa mora država povrnilti denar, ker je šel denar za potrebe sekcije.«

Predlog obrambe

Zagovorniki so predlagali: 1. da se pribavijo vsi obračuni radi ugotovitve, da je država tolerirala fiktivno obračunavanje; 2. da se zasliši izvedenec, ki naj ugotovi, ali je na prvi pogled razvidno, da so se vsi tolerirani računi tolerirali, ker bi direkcijska pri kontroli morala to takoj opaziti; 3. po izvedenih in po kolavdacijskih spisih naj se ugotovi, da so kolavdacijski spisi fingirani in je navedeno 14 dnevno delo v resnici trajalo sedem mesecev; 4. da se je obračun za premetstev telefonske centrale napravil prej, preden je bila izvršena.

Državni tožilec ugovarja predlogom in predlaga, da se obrambni predlogi zavrnejo, prizna pa, da je iz teh računov jasno, da je nekdo pri direkcijski, skozi čigar roke so računi šli, moral videti, da niso pravilno sestavljeni.

Poskus samoumora

Predsednik: »Bračko, ko imate tako mirno vest in vse dokaze, zakaj ste se poskusili usmrtiti?« — Obtoženec: »Takrat še niso imeli dokazov za obrambo. Videl sem, da bo direkcijska vse storila, da se opere, zato sem obupal. Saj je leta 1918 direkcijska sama zatajila dovolj materiala, ki ga je dobila z Dunaja. Tako sem vedel, da bo napravila tudi z menoj. V preiskavi so mi vzeli vsako možnost obrambe ter me pognali v obup.« — Predsednik: »Koliko ste imeli plače?« — Obtoženec: »Nazadnje sem imel 2600 Din, zraven pa še pavšal in komisije, tako, da je prišlo mesečno na 5000 Din.«

Podrobno obravnavanje

Predsednik preide na podrobno obravnavanje posameznih točk. Pri vprašanju obresti je Bračko pojasnjeval, da nalaga denar v denarne zavode, da bi mu ga ne bi ukradli iz urada. Pri celjskih računih in nakazilih mariborske mestne občine je državni tožilec predlagal, da se zasliši prič nadsvetnik Suhač tudi kot izvedenec.

Morilec brata Rupar se je sam javil sodišču

Ljubljana, 10. maja.

Čedno kmečko oblečen človek, srednje in krepke postave, se je včeraj okoli 8.15 pojavil pred glavnim vhom kaznilnice ljubljanskega okrožnega sodišča. Pri vhom je službojočega paznika naprosil, naj ga odvede v pisarno, ker se gre zapret. Paznik ga je res odpeljal v glavno pisarno kaznilnice. Človek je bil duševno skrušen, upadlega obraza, a drugače povsem odkrit. Ko je vstopil v pisarno, je paznikom kratko dejal: »Zaprite me!...« — »Zakaj?...« — »Brata sem ustrelil, jaz sem tisti!...« — »Kdo ste, katerega brata?« — »Jaz sem France Rupar iz Zgornje Brezovice pri Rakitni. Ustrelil sem brata Toneta...« Nekaj časa je vladal v pisarni molk, kajti že dolgo se ni zgodilo, da bi se velik zločinec kar tako prijavil kaznilnici. V pisarni so nato izvršili predpisane formalnosti, v prvi vrsti so izpolnili njegove osebne podatke. France Rupar, samski posestnik, je bil 22. oktobra 1905 rojen v Zgornji Brezovici, je pristojen v občino Presejce, ljubljanska okolica.

Nadalje so zapisali vse predmete, ki jih je morilec brata prinesel s seboj, kakor tudi popisali njega zunanost in obleko. V pisarni je Rupar izročil 4025,75 Din gotovine, nekaj v jurjih, nekaj v metuljih in drugo v kovnem denarju. Rupar je namreč nedavno prodal več smrek in drugega lesa ter del kupnine hranil doma. Dobilo so pri njem tudi električno svetilko, s katero si je poneli svetiti po gozdovih, ko je po zločinu zapustil svoj rojstni krov in se potikal po rakitniških odnosno krimskih gozdovih. — »Kje imate revolver?« — »Tu ga imate!« je odvrnil France in segel v hlačni zadnji žep. Omenil je, da je vedno nosil revolver pri sebi in da je celo z njim hodil spat.

Kot divja zver, preganjana od lovcev, se je F. Rupar potikal dve noči po krimskih gozdovih. Blodil je okrog, iskajoč zavetja pred orožniki in se izogibal vseh vasi in ljudi, kajti svest

Kako so prišli na sled

Priča nadsvetnik Suhač pripoveduje, kako se prišli poneverbam na sled. Bračko ni hotel nikoli na dopust, dokler mu niso dali en mesec prislilnega dopusta. Medtem se je zvedelo za neplačane račune. Na podlagi tega se je odredila preiskava, ta so prišli na sled malverzacijam.

Senat se je umaknil k posvetoivanju, nakar se je dopoldanska razprava prekinila.

Zasliševanje prič

Popoldne se je vršilo zasliševanje prič. Prvi je bil zaslišan mizar Lorber, za njim pa nadsvetnik Suhač. Obravnave so se vse točke, ki jih navaja obtožba in ki jih obtoženec priznava. Obtoženec pojasnjuje, da do leta 1928 ni imel nobenih fingiranih računov. V teku tega leta pa je prišel Perko iz Ljubljane in je dejal, da bo sedaj začel fingirati. Priča Suhač: »Prej pa ste računali fingirane delavce. Ko se je leta 1928 kontrola poostрила ste pa začeli fingirati račune.« — Obtoženec pojasnjuje, da je dobil od direkcijske nalog, naj kredit za premetstev telegrafske centrale uporabi za izmenjavo drogov na progi Ribnica-Brezno. Stroški za premetstev centrale pa naj se potem krijejo s fingiranimi računi.

Priča Perko je tehnični inspektor pri direkcijski. Izjavil je, da ni nikoli operiral s fiktivnimi računi. Obtoženec: »Pač, spomni se samo na primer v Blanci, ko je direkcijska dala nalog, da se izplača odškodnina posestnikom ter obenem naročila, kako naj se to obračuna s fingiranimi računi, ker kontrola prvega obračuna ni odobrila. Ti si narok podpisal in ga izdal. Isti slučaj je z mestnim električnim podjetjem. Ti si mi prinesel račune od direkcijske.« — Perko: »Nič ni res.« Obtoženec: »Kaj ni res? Saj ste si pri direkcijski fingirali celo avtomobile.« — Predsednik: »Priča Perko, ste prinesli kdaj Bračko račun?« — Priča: »Ne.« — Obtoženec: »Saj je tukaj račun od ljubljanske gradbene družbe, ki si mi ga sam prinesel ter sem ti ga izplačal na roko. Saj je družba sama izjavila, da ste hodili uradniki od direkcijske ter prosili za izstavitve fingiranih računov.«

Ob pol 7 zvečer se je razprava prekinila in se nadaljuje jutri ob pol 9.

Pustolovščina 9 letnega dečka

S splitskim vlakom se je preteklo sredo pripeljal v Zagreb majhen deček, ki bi mu človek prisodil komaj sedem let. Ker deček ni imel voznega listka, se je skrival v stranišče in tam ga je sprevidnik našel nedaleč od Karlovca. Malček je izjavil sprevidniku, da se je skrivil zato, ker nima denarja za vozni listek, denarja pa zato nima, ker je ostal čisto sam na svetu. Sprevidnik je pridržal dečka v vlaku. Ko se je pripeljal v Zagreb, ga je izročil policiji.

Na policiji je deček povedal, da se piše Stefan Mihaljić in da je star devet let. Mati Bara mu je umrla pred osmimi meseci, oče Jurij pa pred šestimi meseci. Ostal je čisto sam na svetu, je pripovedoval mali Stefan, in ker ga ni nihče hotel vzeti k sebi in skrbeti zanj, mu ni preostalo drugega, kakor da se poda v daljnji svet. Stefan, ki je zelo brihten deček, je na policiji brez strahu pripovedoval svoje dogodovščine. Uradniku, ki ga je zasliševal, je gladel naravnost v oči in se z njim razgovarjal, kakor da bi bil tudi sam že odrasel človek. Pripovedoval je, da se je nekaj časa klatil po Hrvatskem Zagorju. Hodil je peš od vasi do vasi.

Srečanje očeta s sinom po 11 letih

Oče išče dela pri svojem — sinu

Pred 11 leti je Jovan Parič kot podjeten mladenci zapustil svojo domačo vas in šel po svetu, da bi kaj zaslužil. Z nekaterimi delavci iz Zagreba se je podal proti romunski meji, čez katero so brez težave prišli. Že čez mesec dni je bil Jovan s svojo družbo v Rusiji, kjer so v Omsku dobili delo pri gradbi ceste. Čez nekaj let je Jovan sporočil svojemu očetu, da se ne misli več vrniti v domovino. Ali hrepenenje po domovini je bilo močnejše in pred dvema letoma se je Jovan Parič vrnil s poljskim vizumom. O tem ni prav nič obvestil svojega očeta. Ker je bil več in spreten v svoji obrti, so mu mnogi gradbeni podjetniki prepu-

ščali nadzorstvo nad gradbo hiš in mostov. Zadnji čas nadzoruje gradbo hiše v Derventi. Te dni je prišel k njemu starejši mož in ga prosil za delo. Jovan je v možu takoj spoznal svojega očeta, katerega že 11 let ni videl in je nanj že skoro pozabil. Prizor, ko sta se oče in sin spoznala, je bil silno ganljiv. Tako se Jovan kot nadzornik zidarskega podjetja našel svojega očeta, ki je onemogel in postaran taval okrog in iskal dela, kakor je sam pred 11 leti hodil po svetu za zaslužkom. Sin je seveda vzel starega očeta k sebi in mu bo gotovo olajšal stare dni, ker urav dobro zasluži.

Liubljanske vesti:

Manifestacija naše mladine

Na jesenski kongres Jadranske straže, ki se bo v septembru vršil v Ljubljani, se prav vneto pripravljajo tudi naša mladina. Nikjer v državi ni zavzel pomladke Jadranske straže toliko razmah kot v dravski banovini, kjer je na 756 solah blizu 70.000 mladih strazarjev in čuvaric našega morja. Jeseni bodo pohitili v tisočih s svojimi prapori v našo belo Ljubljano.

Pomladkarji JS v Ljubljani, Mostah, Zg. Siški, St. Vidu in na Viču slave pa že drevi in jutri dopoldne svoj veliki uvodni praznik za jesenske kongresne dneve. Drevi ob 8 prirede vsi ti združeni pomladki v veliki dvorani hotela Union slavnostno akademijo z izbranim pomorskim sporedom. Nastopi nad 850 oseb. Akademijo bo prenašala ljubljanska radio postaja. Čisti dohodek je namenjen mladinskemu skladu PJS za podporo mladine ob izletih na morje in letovanje ob Jadranu. Vstopnice so v predprodaji v Matici knjižarni. Ta akademija je zopet le uvod za naslednji dan, za jutri dopoldne, ko bo v PJS organizirana mladina vseh naštetih osnovnih, meščanskih, srednjih in strokovnih šol prejela ob 11 dopoldne na Kongresnem trgu svoje prapore. Ves obširni Kongresni trg bodo zasledile vse ljubljanske in gori imenovane okoliške šole, da bo zbranih nad 10.000 mladih ljudi, ki bodo prisostvovali tej edinstveni manifestaciji mladine za naše morja.

Obiščite Magoličevo razstavo

Jakopičev paviljon Od 9 do 18

● Sveta maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob pol sedmih.

● Pastoralna konferenca duhovščine mesta Ljubljane bo v sredo, 15. maja ob pol 4 popoldne v duhovskem semenišču.

● Skalašil Prisostvojujmo odkritju spominske plošče v nedeljo na Smarni gori. — Odbor.

● Otvoritev muzejskih zbirk. Pričenši z dnem 12. maja t. l. bodo zbirke muzeja odprte vsako nedeljo od 10 do 12 popoldne za splošen brezplačen obisk. — Istega dne ob pol 11 bo obenem tudi otvoritev Grebenčeve zbirke iz področja ljudske obrtnosti, ki je razstavljena v novih vitrinah v l. nadstropju muzejske zgradbe. Posebna vabila se k tej otvoritvi ne bodo razpošiljala.

● Trnovski oder uprizori v nedeljo, dne 12. maja ob 8 zvečer Brandenovo veseloigro v 3 dejanjih »Charlejeva teta«. Vstopnice se dbe v predprodaji od 10 do 12 popoldne.

● GG. akademiki — sodružniki časnikaške službe za evharistični kongres danes v soboto, 11. maja nimajo običajnega sestanka. Prosim pa za nujen sestanek v ponedeljek, 13. maja ob običajni uri v običajnem lokalni. Pridite gotovo vsi! — Vodja.

● Bodite pozorni pri nakupu drv! Iz vrst naših naročnikov smo prejeli: Kupil sem drva. Pri nakupu je prodajalec zatrjeval, da so vsa drva popolnoma suha. Pri cepitvi se je pa izkazalo, da je bila od 6 m² polovica drv popolnoma mokrih, z drugimi besedami, da je bila ta polovica neposredno pred prodajo posekana v gozdu. Sveda je bila ta polovica drv lepo skrita v notranjosti voza. Da se pa pri razkladanju na celih polenih tega ni opazilo, je prefriganec polena svežega lesa polil z gnojnicjo. Sele pri cepitvi je bila ta prevara očita. V uredništvu je na razpolago naslov opeharjenega našega naročnika vsakomur, ki bi se rad prepričal o resničnosti tega.

● Potepuh z denarjem. Ljubljanska policija je v četrtki na cesti aretirala nekega Ivana T., propadlega mladeniča z Dolenjskega, vana so v soboto izpustili iz sodnijskih zaporov. Tedaj je bil Ivan slabo oblečen. Čez nekaj dni pa se je znašel na ljubljanskih ulicah oblečen kakor kakšen gizdalin, denarja pa je imel tudi na pretek. Policiji se je to zdelo sumljivo ter mu je temeljito izprašala vest. Fant je povedal, da je takoj, ko je bil izpuščen iz zapora, odšel domov na Dolenjsko. Doma ni našel nikogar, tudi očeta ne. Ukradel je torej očetu 2700 Din, se vrnil v Ljubljano, si tu kupil novo obleko, blago še za en obleko, kolo in še denarja mu je ostalo. Policija je sina izročila sodišču.

Kulturni obzornik

Uspeh Toneta Kralja na Dunaju

V unionski kavarni sem se sestal z našim umetnikom Tonetom Kraljem, ki je ta mesec obnem z gospo Maro razstavljal svoje kolektivne stvari pri Hagebundu na Dunaju, katerega član je in ki ga je povabil v svoje prostore. Govorila sva o njegovem uspehu, ki je samo moralnega značaja, nikakor pa ne materialnega, kajti kljub splošni navdušenosti za njegovo razstavo in velikemu obisku je moral vendar utrpeti precejšno gmočno izgubo. Toda postal je na Dunaju popularen in odprl si je pot v Evropo: z Dunaja gre namreč njegova pot naravnost v Berlin in od tam morda še naprej. Tako nosi za Meštrovičev, ki tudi razstavlja sedaj v Nemčiji, tudi Kralj slavo naše umetnosti v široki svet. Med pogovorom mi je dal na razpolago nekaj ocen v dunajskih in nemških listih, iz katerih posnemamo glavne misli v dokaz, da je slov. moderna umetnost evropskega formata ter se more uveljaviti tudi v velikih umetnostnih središčih.

Neue Freie Presse (16. apr.) govori o obvladanju tehnike, o močnem izrazu tega »izrednega talenta, ki slika bolj iz predstave kot iz gledanja«. Poudarja njegovo notranje življenje, povezanost z ljudstvom, njegovo družbeno satirično žilico in socialno, ki ustvarja ujedanje in nastroju »Germinala«. — Pohvalno omenja tudi gospo Maro. — Reichspost (21. IV.) piše, da je »njuno slikarstvo tako pomembno in zanimivo, da se moramo zahvaliti prirediteljem te razstave. Tone Kralj je na vseh poljih — mojster. Njegov Paafion je v izvedbi odličan, v izrazu pa delo, ki prime.

Stolni kanonik dr. Mihael Opeka bo slovesno blagoslovil vse zastave, ki jih bo nato osebno izročal predsednik Oblastnega odbora JS g. pomočnik bana dr. O. Pirkmajer. Sodelovala bo godba »Sloga« in pod njenim vodstvom bo zapela vsa desetstotoglavna množica državno himno in himno PJS, ki jo je nalašč za to komponiral prof. Matija Tome. Vso slavnost bo oddajala ljubljanska radio postaja.

Po končani slovesnosti se bo razvil sprevod vse mladine skozi Selenburgovo ulico, Aleksandrovo in Bleiwesovo cesto, kjer bo pred banko palačo mimohod vseh ljubljanskih šol pred 41 prapori PJS.

Jutri se vrši tudi oblastna skupščina JS v Trgovskem domu, na kateri bodo zastopniki vsega področja ljubljanskega O. O. JS čuli poročilo Oblastnega odbora ter sklepali o nadaljnjem delu v prosep naše pomorske sile Jugoslavije.

Praznik mladine je bil izbran nalašč za ta dan, da bo s tem še povečan njegov sijaj.

V slučaju slabega vremena se bo vršilo tudi razvite zastav PJS v Trgovskem domu.

Vabimo občinstvo, da s svojo udeležbo počasti mlade manifestante ter jih potrdi v veri, da je njihovo delo vredno vsega priznanja in bo kronano z uspehi, ki jih polagamo vsi v naš naraščaj!

● Z ribjega trga. Ribji trg je bil včeraj z ribami vsake vrste založen bolj, kakor pa jih je Ljubljana potrebovala in prodajalci tako morskih, kakor sladkovodnih rib niso prodali niti polovice pripeljane zaloge. Zaradi cenjenih morskih rib so padle cene tudi sladkovodnim ribam, saj so šle ščuke celo po 18 Din kg, krapi po 14 Din, v opoldanskih urah pa še ceneje. Zobje krake so zjutraj prodajali po 1 Din par, opoldne pa celo po 0,50 Din. V ceni so padle postvri in sicer na 36 Din kg, sorazmerno pa vse druge ribe. Iz Loške doline je bilo na trg prinesenih več krasnih domačih rakov, ki so se zadnja leta v naših vodah zopet zaredili. Raki so bili za naše pojme kar poceni, po 3 Din kos, toda niso šli v promet, ker je v Ljubljani čimdalje manj sladkosev, ki si morejo privoščiti to dobro, a drago jed. Raki bodo morali nazaj v vode Loške doline. — Na ribjem trgu se je tudi včeraj pripetila mala tatvina. Trenutno gnečo je izbral neki žepni tat, ki je nepazljivo gospodinj izmaknil iz žepa denarnico s 140 Din.

● Tatvina hranilnih knjižic. V četrtki zvečer je dosedaj neznan vlomilec vlomil v stanovanje gostilničarja Ivana Komidarja v Mostah v Pokopališki ulici. Vlomilec je vlomil v omaro in odnesel okoli 800 Din gotovine v kovancih ter dve hranilni knjižici Ljudske posojilnice, glaseči se na ime Ivana Komidarja. Prva knjižica vsebuje vlogo 200 tisoč Din ter je k sreči vinkulirana, druga pa vlogo za 15.000 Din. So to prihranki gosp. Komidarja iz Amerike. Ljudje so videli nekega mladega človeka, ki se je v času, ko je bil vlom izvršen, potikal okoli Komidarjevega stanovanja. Mladenček je bil star 20 do 25 let.

Ptuj

Obrtno društvo za Ptuj in okolico v Ptuju. Solso vodstvo obrtno-nadaljevalne šole s sodelovanjem društva v Ptuju, priredijo za zaključek šolskega leta razstavo vajeniških izdelkov. Ta razstava se vrši v nedeljo, dne 12. maja t. l. od 9 do 13 v prvem nadstropju deške osnovne šole. Vabimo cenjeno občinstvo, da to razstavo v čim večjem številu obišče in tako tudi iz svoje strani podpira stremeljenje odbora po čim večji strokovni naobrazbi našega obrtniškega naraščaja. Obiskovalci te prireditve bodo imeli priliko videti izdelke naših vajencev in bodo njim, ako se te razstave udeležijo, dali bodrilo za bodočnost, da se bodo še z večjo vneto posvetili svoji naobrazbi, katera je pač danes v teh težkih časih vsestransko potrebna. Le temeljito izobražen naraščaj bo kos vsem velikim nalogam. Zdravo in temeljito izobraženo obrtništvo je važen faktor v našem narodnem gospodarstvu. Zato porabite priliko vzbuditi z obiskom te razstave v našem vajencu samozavest in ljubezen do ustvarjanja. Vstopnine ni.

Monumentalne so slike iz delavskega življenja, socialne, satirične in groteskne radiranke. Njegovi »Bratje« so delo jugoslovanskega Egger-Lienza. Hvali se več Kraljevih platen (Slovenska svatba, Karneval itd.). — Prav tako hvali pristno žensko občutje ge. Mare.

Neues Wiener Journal (14. apr.) začenja, da Kralj Dunajčanom ni več tujec, ter da se je od prve razstave izredno razvil. Ustvarja iz dveh zornih kotov: religioznega in socialnega. Govori o freskah, ki jih pozna samo po fotografijah, in o dramatsko razgibanih vizijah iz krščanskega oblikovalnega sveta. Omenja vplive Meštrovičeve, toda poudarja samostalnost. — Neues Wiener Tagblatt (24. IV.) ga šteje poleg Meštroviča med glavne zastopnike jugoslovanske umetnosti. Izhajajoč iz impresionizma je sledil narodnemu geniju ter se razvil v monumentalno razpoložena simbolista, katerega najdoločnejša prvina je — povečanje, ne prostornino, temveč — duhovno. Omenja njegova dramatska platna (Bratje, Karneval) in njihovo čutnost, sladko melanholijo njegovih pokrajin, v katerih postane močan dramatik nežen liricar. O njegovih plastikah pravi, da so še veličastnejše kot podobe: v njih se družijo grozen realizem z mistično navdahnjenostjo. »Od Stolderja še nismo videli nobenega tako osebno uglasenega dekorativnega mojstra, kot je Tone Kralj. Razstava je nenavadno zanimiva in brezpogojno vredna, da si jo ogledate.« — Volkzeitung (15. IV.) govori o Kraljevih freskah, monumentalnosti: vse pri njem — formalno in notranje — sili v potenciranje. Njegove teme so sicer od vsakdanjosti precej oddaljene, formalno pa se po plastiki približujejo novi stvarnosti. Koloristično črpa iz bogate »narodne« palete, toda pod njegovo roko postane barve globoke in težke, kar tudi stornuje vtiš beline. Ta notranja veličastnost je povsod prisotna, tudi v plastikah, in nikjer ne manjka tega, kar ememo nazivati »narodno« v dobrem in čistem pomenu. Kralj je, ne samo z ozirom na njegovo domovino, temveč tudi v pogledu na evropsko

Mariborske vesti:

Mariborske katakombe

Žalostno bivališče brezdomcev v kletih dravske kasarne

Maribor, 10. maja. Žalosten dogodek, ki se je pripetil sredi v temnih kletih dravske vojašnice, je opozoril javnost na mariborske »katakombe«. Dosedaj so vedeli za nje le oni reveži, ki niso vedeli zvečer, kje najti zavetja pred vetrom in mrazom, pred šibajočim dežjem in snegom, poznane so bile tudi policijskim stražnikom, ki so ob priliki racij posvetili z električnimi svetilkami pod skrivnostne oboke teh kleti, in pa stanovanjem zaslišan stanovanj v nekdanji vojašnici, ki ob večerih in jutrih opazujejo bedne postave, ko so se prihljujelo plazile v podzemsko skrivališča. Včasih samo par, včasih pa tudi dvajset in trideset ljudi prenočuje v kletih, ki se razprostirajo pod glavnim poslopjem ter je vhod do njih na južni strani skozi ozko odprtino. Kleti so globoke, stopnice od vhoda do dna nobenih, pa se mora človek spustiti kar po strmini, nazaj pa je treba plezati. Skozi razpadla okna pada nekoliko svetlobe v prvo klet, ki pa je samo nekaka predsoba pravega prenočevališča. V drugem prostoru, ki je ves temen in zatohel ter se razprostira v obliki ozkega hodnika v nedogled pod celim poslopjem, tu je pravo domovališče najhujše mariborske revščine, kakor je ne poznajo niti v barakah in vagonih. — »Katakomba« nimajo drugega kot temo, gole mrzle stene, po katerih vlaga kar curlja in z grščem ter odpadajočim ometom pokrita tla. V najskrajnejšem kotu se nahaja kup mokre,

□ Krščanska ženska zveza priredi v nedeljo 19. maja celodnevni romarski izlet k Devici Mariji v Puščavo. Odhod s prvim jutranjim vlakom. Vsak udeleženec naj se prijavi do 11. maja pri bližnji odbornici ali pa v društveni pisarni, ki posluje vsako sredo in soboto od 8 do 10 popoldne ter od 2 do 4 popoldne na Aleksandrovi cesti 6/I. soba št. 11.

□ Tudi »Sloga« razpuščena. Ministrstvo za trgovino in industrijo je z odlokom od 2. maja razpustilo »Slogo« reg. pom. blagajno v Mariboru, ker ni izpolnjevala zakonitih pogojev za poslovanje. Za likvidatorja je imenovan g. dr. Vaupotič Peter, sreski načelnik v pokouju v Mariboru. — Kakor smo sivočasno poročali, so prevzeli »Slogo« prejšnji funkcionarji razpuščene »Naprednosti«.

□ Tragična posledica nesreče. V bolnišnici je včeraj umrl upokojeni policijski pristav g. Josip Svajger, star 65 let. Pred nekaj dnevi je padel s koleasa ter si tako pretresel možgane, da je oblašal nezavesten. Tudi v bolnišnici se ni več zavedel. Pokojnik, ki je rodom iz Brezna pri Konjicah, je takoj po prevratu vodil v Mariboru nekaj časa magistratne posele, potem pa je dalje časa upravljaj stanovanjski urad. Nazadnje je bil sedaj tajnik mizarske zadruge. Zapušta ženo in petero otrok. Bil je v Mariboru zlasti v prvih letih prevrata znana osebnost. Naj počiva v miru, zalujočim naše sozljaje.

□ Trg za ribe. Včeraj so se prodajale postvri po 36, sv. Petra riba po 24, ciple po 22, sardele po 12, klini po 8—9, žabji kraki vence po 2 Din.

□ Opozorilo davkoplačevalcem. Dne 15. maja poteče skrajni rok za plačilo v II. četrtletju 1933 zapadle zgradarine, pridobnine, pavšaliranega davka na poslovnj promet in luksuz, rentnine, družben. davka in vojnice. Po tem roku bo davčna uprava uvedla izvršilno postopanje odnosno prisilo izterjati ter računala eksekutivne stroške in zamudne obresti.

□ Huda nesreča stavbenika. V Smetanovi ulici se je hudo ponesrečil mariborski stavbenik g. Ivan Spes in Betnavske ceste 26. S kolesom se je zaletel v drevo ter pri padcu dobil veliko rano na glavi. Reševalci so ga prepeljali v bolnišnico.

□ Tatinski cigani. Iz vagona tovornega vlaka Pragersko—Murska Sobota je izginilo razno manufakturno blago v vrednosti več tisoč din.

Solnce + kamila krema = zdrava, prekrasno zago-rela polt

Zahtevajte izrecno le Kamila kremo, Glavna zaoga za Ljubljano: »Venus«, pred pošto.

napol gnile slame in smrdečih cunj, zravea pa ognjišče na tleh. Kadar se posreči kakemu »gostu«, da pride do drv, potem imajo vsi stanovanjci katakomb nekaj svetlobe in malo gorkote. Tako živi mariborska revščina iz dneva v dan, prebila je v zavetju mrzlo zimo ter se veselila na toplo poletje, ko se bo zopet lahko prenočevalo na klopi v parku, v okoliških šupah ali pod zavetjem gostih smrek v Grajskem logu. Veseli so ti bedniki, da imajo vsaj tako zavetje, ko že ne najdejo usmiljenja pri dobrih ljudeh in razumevanja pri občini, žive pa od beračenja in priložnostnega zaslužka. Nocoj pa je v njihovo sredo posegla s svojo koščeno roko smrt ter povzročila v družbi nemalo razburjenje. Vso zimo je hodila spat v katakombe 45-letna brezposelna Terezija Reš, poznana med prebivalci katakomb pod imenom »Rezi«. Bila je jetična in zadnje dni hudo bolna. Nocoj je nenadoma bruhnila kri in usmiljena smrt jo je rešila trpljenja. Brezdomci so obvestili zjutraj policijo, prišla je komisija, ki si je ogledala žalostno bivališče ter ugotovila vzrok smrti. Rezi pa so odpeljali v običajni krsti za reveže na pokopališče. Reveži so se nato razšli vsak po svojem beračskem poslu in v strahu, da bodo sedaj izgubili tudi to zavetje.

narjev. Ugotovilo se je, da so izvršili tatvino cigani, ki so se splazili na vlak. Tatovom so že na sledu.

□ Dva požara v Račah. V Braunšvajgu pri Račah so imeli zaporedoma dva požara. Zgoraj je najprej gospodarsko poslopje posestnika Antona Videršeka, vredno 10.000 Din, v noči od torka na sredo pa je nastal požar v šupi posestnika Rudolfa Lovreca, v kateri je imel shranjeno kodo. Zgoraj je šupa s škedenjem ter ostrešje na hiši. Posestnik ceni škodo na 28.000 Din. Orožniki so osumili nekatera osebe, da so zakrivila zločin.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 11. maja: Poljska kri. Premiera. Red D. Nedelja, 12. maja: Veseli kmetič. Znižane cene. Neprekljeno zadnjič.

Blatno kopališče

S kopeli spojena podjetja za zdravljenje REUME so znižala cene. — Pojasnila: Pistyan informator, Zagreb, Strossmayerjev trg 1/II.

Celje

● Redno javno cepljenje otrok v okoliški občini proti kozam bo dne 16. in 17. maja t. l. ob 3 popoldne v občinski posvetovalnici na Bregu.

● Odlikovanje Celjskega pevskega društva. V četrtki zvečer je bil v veliki dvorani Celjskega doma vokalno-instrumentalni koncert CPD v počastitev spomina 10 letnice smrti skladatelja Viktorja Parma. Ob tej priliki je okrajni načelnik g. dr. Vidmar izročil društvu odlikovanje, red sv. Save IV. razreda, ki ga je prejelo ob 40-letnici svojega obstoja. Istočasno sta bila odlikovana tudi predsednik g. prof. Fink z redom Jugoslovanske krone V. razreda in pevovodja g. Peo Segula z redom sv. Save V. razreda. Pri koncertu so sodelovali tudi ga. Pavla Lovšetova, koncertna in operna pevka iz Ljubljane, g. Avgust Živko, koncertni pevec iz Maribora, in pomnoženi orkester Glasbene Matice v Celju.

● 25-letnico umetniškega delovanja pri gledališču bo obhajal igralec in režiser g. Milan Skrbineš iz Ljubljane, in sicer v Celju. Istočasno bo gostoval v Celju tudi gosp. Vladimir Skrbineš iz Maribora.

● Ljubljanska opera bo gostovala v celjskem gledališču. Informirani smo, da se vrše pogajanja za gostovanje ljubljanske opere v celjskem gledališču. Gostovanje, ki bo združeno z velikimi finančnimi izdatki, se bo vršilo le v tem slučaju, če se bo v predprodaji prijavilo dovolj interesentov.

oblikovati, ampak izraziti svoja duševna doživljanja. Trpi na nedovršenosti vsega življenja in na stiskah svojega naroda. Pozna silo in zdravje kmečkega ljudstva in smotnost delavskega. Postaja tako — pridigar, glasnik, ki kriči vsem resnico v obraz. Pokazuje podobe, kot jih nosi v svoji notranjosti. Postava Odrešenikova in biblijski motivi so umetniku sredstvo za prosto — narodno pridigo, katere stroge, mrke oblike morda jugoslovanskemu kmetu mnogo več povedo kot izobraženemu ljubitelju umetnosti. Njegove slike spominjajo na Egger-Lienza, njegova plastika na Metznera. — Češki dunajski dnevnik »Widenski Denik«, 25. aprila piše o »zanimivi umetnostni individualnosti Kraljevi, o njegovem oblikovanju slovenskih gorjancev v nadčloveški velikosti, v močnejših kretnjah, ekspresionistično dekorativnih v pokretu in misli, vse na ploški duhovnih barv, stiliziranih oblihi. Ključ do Kraljeve umetnosti vidi v avtobiografiji — Moj oče. Iz dejstva, da je izšel iz preproste rezbarske kmetke družine, sklepa na rezbarsko spretnost in veliko pobožnost, ki spominja na gotiko. Toda predvsem je Kralj — Slovenec. Spominja na Tirolce: sorodnost ras in krajev. Kraljeva ljudska umetnost ima v sebi veliko in zdravo silo.

In takih ocen je morda še veliko izšlo, ki niso niti samemu slikarju znane. Nas veseli njegov uspeh, ki ga z največjim veseljem beležimo. Za konec pa moram v celoti prevesti oceno kritika iz Wiener Neueste Nachrichten (24. IV.), la, ki je tak slavošpev na umetnost našega Kralja, kot še zlepa ni bil deležen kdo naših umetnikov. »V Hagenbundu se večkrat vidijo čudovite in izbrane stvari, toda čudovitejših in redkejših ne, kot sedaj, ko je v njega prostorih postavil svoj šotor na potovanju skozi Evropo samoroden rod orjaških postav. Od zadnje kolektivne razstave Tirolca Egger-Lienza ni še bilo na Dunaju toliko albarsko upodobljene monumentalnosti. V vseh področjih upodabljajoče tehnike je T. Kralj mojster, razen tega na še ustvarjajoči oblikovalec ne-

umetnost, velik umetnik, in za vsakega ljubitelja umetnosti je nujno, da ga vidi. — Die Stunde (19. IV.) prinaša kratko beležko, v kateri označuje T. Kralja, da rad oblikuje v velikih, čisto ciklično urejenih koncepcijah, ne brez patosa, ki obtožuje, toda vedno vpliva samo a čisto umetnostnimi sredstvi; obvlada svojo snov do virtuoznosti in pri tem ni prazen, nikdar igrajoči se artist. — Dr. Hans Ankiewicz-Mleehoven piše v Wiener Zeitung (26. IV.), da bi pred vojsko K. imenovali za svojega in bi bili ponosni nanj, sedaj, ko so Avstrijo zmanjšali, pa ga more pozdraviti samo kot zanimivega inozemca, ki družji pomembno delo s trudom in velikim talentom. Marsikaj novega nam pove, vse pa odločno na osebne način; mi čutimo za njegovim delom v najvišji meri temperamentno, da, fanatično občuteno umetniško dušo, kateri so v osnovi religiozne, socialne in narodne tendence. Hvali njegove narodne motive »najmočnejše vitalnosti«, dasi se marsikaj še nahaja v to-kovih danes že premagane ekspresionizma. — O gospej Mari se izraža, da slika »nenavadno fine in graciozne akvarele na svilo in se tudi udeležuje kot spretna keramičarka. — Fledermaus (26. IV.) je prinesel kratko pa zelo strnjeno in točno sliko o obeh naših umetnikih: Kot plakat — je tudi vsa razstava — moderna in posrečena. Tehnika T. Kralja neznatno bujna, priča o visoki umetniški tradiciji, pri vsej sili pa ohranja najfinije izbrušenosti misli ter predvsem v religioznih motivih naravnost v snov vtisnjeno in vžgano žgoče doživljanje srca in misli. — Zena ima večkrat iste teme, toda — kar da posebni mik — vse bolj priščrno, nežno in čuvstveno, ne da bi pri tem kar izgubila na umetniški vrednosti. V celoti: razstava, vredna obiska, ki more dobro služiti poznavalcem in ljubiteljem umetnosti. — Zanimiva je ocena v Völkischer Beobachter-ju (3. V.), ki govori o T. Kralju kot — pridigarju. Omenja, da se navadno na dunajskih razstavah vidijo le navadne stvari. Zato je razstava T. K. »dvakrat zajenljiva«. Umetnik noče samo slikati in

II. Evharistični kongres za Jugoslavijo

Godbe na evharističnem kongresu

Kakor smo na tem mestu že povdarili, je nujno potrebno, da se evharističnega kongresa udeležijo tudi vse godbe. Ker je večje število godb že naročilo v glavni pisarni pripravljalnega odbora note za evharistične pesmi, sklepamo upravičeno, da bo udeležba godb iz vseh krajev prav častna. Nastop na kongresu naj vsaka godba smatra za svojo častno dolžnost, pa tudi za častno službo. Saj bodo tu nastopile pred ogromno množico vernih ne le iz naše države, temveč celo iz inozemstva in mnogo pripomočje, da bo evharističnemu Kralju prirejena slavnost čim mogočnejša.

Naš izvedenec je že obiskal nekatere godbe in lahko ugotovil, da večina prav marljivo vežba evharistične pesmi. Nekatere godbe pa še vedno polagajo premalo važnosti na himno »Povsod Bog«. To skladbo je treba s posebno skrbjo vežbati in jo zlasti mnogo bolj živahno svirati. Mnoge godbe pa še sploh niso naročile nove instrumentacije te himne in igrajo še vedno kar stari. Ponovno opozarjamo, da se bo na kongresu pela in igrala samo »novo« predelana in instrumentirana originalna himna »Povsod Bog«. Kjer tedaj novih not še ni, naj se za nje nemudoma obrnejo na Glavni pripravljalni odbor v Ljubljani, Miklošičeva c. 7.

Mnogo godb iz lavantinske škoije not za evharistične pesmi še ni naročilo. Prosimo jih, da to nemudoma storijo. Le tako bodo mogle sicer preproste skladbe še pravočasno vežbati. Pa čeprav so te skladbe preproste, zahtevajo vendarle mnogo

vežbanja, ker jih je treba prednašati res lepo in pobožno.

Evharistične skladbe, za katere ima na razpolago note Glavni pripravljalni odbor, so predpisane za vse godbe. Vendar pa bodo godbe pri procesijah lahko igrale tudi razne Marijine pesmi, ki jih ljudstvo rado poje. Kjer imajo tedaj note za take pesmi, naj jih vadijo.

Ponovno povdarjamo, da pri procesijah in drugih svečanostih na kongresu ne bo dovoljeno igrati koranic, temveč smejo vse godbe igrati le nabožne skladbe.

Prosimo vse godbe, da pri letošnjih procesijah na Telovo poskusijo igrati samo kongresu namenjene skladbe. Godbe same bodo lahko ugotovile, kako globoko-resno učinkuje taka glasba na uho vernega človeka. Na neuteleljene predsedke onih, ki so jim take prilike zgolj zunanost, ne pa globoka verska stvar, se nikar ne ozirajte!

Nujna prošnja vsem župnim uradom! Vse župne urade v Sloveniji nujno prosimo, da nam zagotovijo udeležbo godb iz svojega okoliša na evharističnem kongresu in to čimprej, da bo mogoče pravočasno izdati godbam nekatera podrobna navodila in jih vpoštevati pri organizaciji prireditev na evharističnem kongresu. Prosimo, da z dopisnico javite na Glavni pripravljalni odbor, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7, sledeče: 1. Katera godba iz vaše župnije se udeleži kongresa? 2. Koliko godbenikov šteje in kakšne instrumente ima? 3. Kdo je kapelnik? 4. Ali se že vadijo za kongres? Prosimo župne urade, da s to prijavo pohitijo in ta naš poziv z vso ljubeznivostjo vpoštevajo. V naprej pa vsem »Bog povrni«!

Dva požara

Osilnica, 8. maja.

Včeraj o pol 12 dopoldne je začelo goreti pri čevljarju Josipu Osvaldu. Ker je bila hiša lesena, se je ogenj hitro razširil in je hiša kmalu pogorela do tal. Veter je zanesel iskre tudi na druga bližnja poslopja in je bila vsa vas v veliki nevarnosti. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Cebra, Gerova in Broda na Kolpi, ki so požirtovalno gasili in rešili vas nevarnosti. Obema nesrečnima družinama je zgorelo nekaj pohištva, obleke in pa vsa hrana.

Kresnice, 9. maja.

Včeraj ob treh zjutraj se je vnela hiša Jorjane Štrublja, p. d. Rometova v Kresniškem vrhu, občina Kresnice. Hiša je bila s slamo krita in bolj v samotni. Zgorelo je čisto vse. Obleke so samo toliko rešili, kolikor so jo imele ponoči na sebi. Zgorel je ves živeč, vsa oprava, vsa obleka, komaj so se domači rešili iz goreče hiše, ko so že stropi nad njimi začeli pokati. Štrubelj je bil zavarovan za 4000 Din. Če bi mu kak dober človek poslal kaj obleke, bi mu zelo ustregel. Sosedje mu ne morejo dosti pomagati, ker so sami v veliki potrebi.

Koledar

Sobota, 11. maja: Frančišek Hier.; Mamert, škof. —Prvi krajec ob 12.54. Herschel napoveduje dež.

★

— Na Šmarni gori bo jutri poleg glavne službe božje ob desetih še ena sv. maša, in sicer ob pol devetih, po naročilu Mizarske zadruge v Št. Vidu nad Ljubljano.

— Vse prijatelje slovenskega petja in narave vabimo jutri na Šmarno goro. Tam odkrije Glasbena Matica spominsko reliefno ploščo triglavskega župnika Jakoba Aljaža. Spored jutrišnje počastitve Jakoba Aljaža na Šmarni gori je naslednji: Ob 9 bodo mošje in fantje iz Vodice in Smlednika pritrkavali na izredno lepo ubrane šmarnogorske zvonce kot uvod k Aljaževi proslavi. Ob 10 bo slovesna služba božja, ki jo bo imel stolni dekan in kanonik g. dr. Frančišek Kimovec. Med sv. mašo bo pel pevski zbor Glasbene Matice Medvedovo mašo in Marijine pesmi. Odkritje reliefne plošče bo ob 11. Odkril jo bo predsednik Glasbene Matice dr. Vladimir Ravnihar, nato bo cerkv ni blagoslov in govori predstavnikov raznih naših društev. Relief sprejme v varstvo vodiški g. župnik Peter Janc, ker spada Šmarna gora v vodiško farno. Takoj po odkritju bo koncert Aljaževih zborov na dvorišču med obzidjem in šmarnogorsko cerkvijo. Ob 14.30 bo obisk Aljaževe rojstne hiše v Zavru na severnem vznožju Šmarne gore. Šmarna gora je naša najprijetnejša izletna točka, zato vabimo ljubljancane, da se jutri odzovejo vabilu Glasbene Matice in počaste s svojo navzočnostjo spomin triglavskega župnika Jakoba Aljaža.

— V maju se zmeraj grozi zima, vendar maha že samo z repom. Tega repa smo deležni v dneh znanih treh svetnikov: sv. Pankracija, sv. Servacija

in sv. Bonifacija, ki jih obhajamo 12., 13. in 14. maja. Še 15. nam grozi »mokra« sv. Zolija — in nato je zares in prav zares konec zime. Letos pa smo imeli že začetne dni maja zimo, zeblo nas je in hud mraz in slana sta uničila mnogo sadnega drevja in trte. Na deželi se ravnao glede vremena v maju po teh treh še »zimskih« svetnikih. In pravijo: »Če je sv. Pankracija dan lepo, bo vina močno«. Na dan sv. Pankracija morajo sejati lan (kakor na dan sv. Florijana sadijo fižol). O sv. Servaciju menijo na deželi: »Po dnevu sv. Servacija ni več slane«. — »Pred sv. Servacijem ni poletja, po sv. Servaciju ni več slane.« »Po sv. Servaciju nič slane, po sv. Bonifaciju nič snega.« Kar je teh vremenskih svetnikov, se je najbolj bati sv. Servacija (13. maja). Na dan sv. Bonifacija je »sva zadeva« pojema. In 25. maja pride vesel sv. Urban, varuh vinogradnikov. Če je brej dežja, bo trta dobro obrodila. Še v 17. stoletju so nosili kip sv. Urbana v procesijah okrog in častili so ga še bolj ko zdaj. Konec maja je tudi konec najpestrejšega cvetja. Rastline že zorijo in si pripravljajo sadove. Neka stara pesem pove: »Mesec maj je poljub, ki ga zemlji da nebo; zdaj ni več nevesta, ampak mati naj le bo.«

— 500-letnica frančiškanskega samostana v Kninu. Dne 17. maja bo frančiškanski samostan v Kninu v Dalmaciji obhajal redke jubileje. Minilo bo 500 let, odkar je bil samostan ustanovljen. Za ta dan se pripravljajo velike slovesnosti, katerih se bo udeležil tudi škof Mileta.

— Romanje na Trsat 18. in 19. maja. Na mnoga vprašanja ponovno sporočamo: Posebni vlak bo odpeljal iz Ljubljane 18. maja ob 10, z Zidanega mosta pa odpelne po prihodu mariborskega vlaka. Nikomur ne bo treba prej z doma ko v soboto s prvim vlakom, ker so zveze na posebnih vlakih od vseh strani upoštevane. — Do posebnega vlaka je dovoljena polovična voznina. — Izlet po morju bo v mesto Krk na otoku Krku. Prezvr. g. škof dr. Srebrnič je že sporočil, da pride na Trsat. — Izkaznice in vozovnice bomo oddali na pošto 13. maja tem, ki imajo plačane; ostalim pa, ko prejmemo plačilo. Kdor se šele zdaj odloči, naj pošlje 155 Din po nakaznici, ker ni več časa, da bi mu poslali po pošto. Kdor ima do posebnega vlaka nad 80 km vožnje, naj pošlje samo 145 Din. Vozni red in vse potrebno bomo mogli še pravočasno poslati tem, ki pošljejo denar do 13. maja. Pozneje se bo treba osebno oglasiti v naši pisarni. Otroci in nedorasli (od 4 do 16 let), dijaki in vajenci (brez ozira na starost) plačajo 100 Din. Kdor ima prestopno vožnjo, potrebuje še našo izkaznico za 40 Din. — Sveta vojska, Ljubljana, Šentpeterska vojašnica, Vrazov trg 4.

— Članom Učiteljskega pevskega zbora! Izvršni odbor JUJ iz Belgrade sporoča, da je ministristvo odobrilo dopuste za čas turneje po Bolgariji. Odlok bo sledil.

— Koča na Uršliji gori (1696 m) bo od 19. maja naprej stalno oskrbovana. »Gora« z njeno zanimivo res slovensko romarsko cerkvijo in prekrasnimi razgledi je že privabila tisoče in tisoče romarjev in turistov. Dostopi in sestopi — okrog štiriurni — na vse strani (Slovenjgradec, Soštanj, Rimski

posledico, da sme odšel brez jurne na njem nastopati. Prejšnja njegova dela so bila razstavljena že po vseh večjih mestih, zdaj gre še kolektivna razstava v Berlin, Pariz in Amsterdam.

Ko sem pregledal ocene njegove razstave, sem mu moral samo prijateljsko čestitati na uspehu, s katerim je pridobil alave sebi in svojemu narodu, ki ga je s tako ljubeznijo oblikoval, ter sem mu želel srečno pot v Evropo, za katero sta on in njegova gospa sprejela zadostno legitimacijo na Dunaju.

IZŠLO JE:

Giovanni Papini: Gog. — Prevod Ivo Lendli. Zagreb. Knjižnica dobrih romanih, 1935., str. 241.
Dr. F. Šane S. J.: Stvoritelj svetja, njegova egzistencija i narav i njegov odnos prema svijetu. Sarajevo, 1935., str. 320.
Planinski cestnik, št. 5.
Lince, št. 5.
Dr. Nemo: Trgovsko-gospodarski leksikon za vsakogar, zvezek 13.

NARODNO GLEDALIŠČE
V LJUBLJANI

DRAMA — Začetek ob 20

Sobota, 11. maja: Bunbury. Red C.
Nedelja, 12. maja: Matomeščani. Izven. Izredno nastopanje od 14. Din navzdol.
Ponedeljek, 13. maja: Zaprti.
Torek, 14. maja: V času obiskanja. Premiera. Izven.
Sreda, 15. maja: V času obiskanja. Izven.
Četetek, 16. maja: Zaprti. (Gostovanje v Kranju.)

OPERA — Začetek ob 20

Sobota, 11. maja: Hovanščina. Izredno znižane cene od 20 Din navzdol.
Nedelja, 12. maja: Sveti Anton, vseh občinstvenih priložnosti. Izredno znižane cene od 20 Din navzdol.
Ponedeljek, 13. maja: Zaprti.
Torek, 14. maja: Zaprti.

Slab duh iz ust

je vsakemu zopr, očrneli zobje pokvarijo najlepši obraz. Obe ti dve lepotni napaki se odpravita že z enkratnim čiščenjem s prijetno osvežujočo in okusno Chlorodont zobno pasto. Chlorodont za zobem bleščeč lesk slonove kosti, ne da bi pokvaril zobno sklenino. Tuba Din. 8.- Jugoslovanski proizvod.

vrelec, Guštanj, Prevalje, Mežica, Crna itd.). Izredno zanimive nekajednevne ture na Pohorje, Peco, Olsevo, Raduho, Golte, Logarsko dolino. Najlepši — vendar tako malo znan obmejni slovenski svet vabi svoje rojakel

— Prošnja narodno čuteči javnosti! V letu 1931 je postavilo prebivalstvo obmejnega Hotederskega tika ob državni meji visok drog, na katerem je palopala naša državna trobojnica. V letošnji zimi pa je vihar ta drog podrli, radi česar si je nadelo gasilstvo v obmejni vasi Hotederski dolžnost, da postavi nov in sicer železen drog, ki naj bo dovolj jasen znak narodne zavednosti našega obmejnega prebivalstva. Ta drog se namerava postaviti tik državne meje pri vhodu iz Italije. Povsem razumljivo je, da ubožno obmejno prebivalstvo samo nima dovolj denarnih sredstev za nabavo droga, zato te dneve trka na dobra in narodno zavedna srca pooblaščenec gasilstva iz Hotederske po širni naši banovini. Pri sebi ima za to potrebno dovoljenje kralja. Banske uprave dravske banovine. Vljudno prosimo našo javnost, da podpre to plemenito akcijo. Pokažimo našim onstran z našo državno trobojnico, da mislimo in čutimo z njimi. Drog, na katerem bo zopet palopala naša državna trobojnica, postavljen s podporo vsega slovenskega naroda, naj bo pa tudi dostojen obmejni spomin na blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Posebno se naprošajo gasilci, da to plemenito akcijo obmejnega gasilstva primerno podpro. Drog bo postavljen na binkoštno nedeljo 9. junija t. l. ob udeležbi celotnega obmejnega gasilstva logaške župe, ki bo ta dan priredila obmejni gasilski tabor. Naj ne bo nikogar, ki ne bi daroval primernega zneska za to plemenito akcijo.

— Nevhite nad Bosansko Krajino. Iz Banje Luke poročajo, da je te dni nad Bosansko Krajino divjala huda nevihta. Najprej se je vilil dež, za njim pa se je vsula debela toča. Dež in točo je spremljalo silno grmenje in treskanje. Nevihta je naredila veliko škodo.

— Veliko zanimanje tujcev za Hrvatsko Primorje. S Sušaka poročajo, da je zanimanje tujcev za Hrvatsko Primorje veliko in vreme zelo ugodno. V kopalskih mestih Hrvatskega Primorja je že veliko število ugodnega občinstva, posebno iz Poljske, Švice in Avstrije. Razni potniški uradi iz inozemstva, posebno iz Nemčije, zahtevajo hotelske prospekte in informacije za organizacijo izleta na našo riviero. Sklenjene so pogodbe za nastanitev potniških kolonij naših in inozemskih dijakov.

— Dva ponesrečena. V Sodražici je nekdo v gostilni napadel 23-letnega hišarjevega sina Antona. Tanana iz bližnje vasi Lipovčnice ter ga z nožem dvakrat sunil v levo roko. — V kranjski gimnaziji se je po nesreči sprožil samokres 15-letnemu dijaku Ivanu Hönigmannu iz Klanca pri Predosljah. Neoprevidni dijak se je ustrelil v levo nogo. — Oba ponesrečena se zdravita v ljubljanski bolnišnici.

— Varujte živce! Trda in nesigurna hoja po gladkih tleh gre tudi zdravemu človeku na živce. To neopretnost Vam prihranijo Palma-Okma gumi podplati in podpetniki, ki jih morete staviti na vsak čevljev.

Priprave za Veliko Ljubljano

Ze lani so bili ljubljancani prepričani, da ne bo dolgo, ko bo ustvarjena Velika Ljubljana, to je, ko se bodo priključile vse predmestne občine mestni občini, kamor po svojem značaju in strukturi tudi spadajo. Razne ovire, med katere spadajo proračunske težave, pomanjkanje točnih statistik, gospodarske okolnosti in končno tudi osebna samoljubja posameznih malih veličin, so preprečile takojšnjo izvršitev tega načrta. Izkazalo se je, da je potrebno mnogo dela, mnogo priprave, preden bo Velika Ljubljana uresničena. Mnogo pripravljene dela vrši — kljub tesnim razmeram — v tej smeri mestni statistični urad, ki je bil šele pred kratkim ustanovljen, toda je njegovo delo že v ugodnem smislu opazila tudi širša javnost.

Mestni statistični urad, ki ga je opogumil podoben korak mariborske občine, je izdelal načrt, kako naj bi se izvedel točen statističen pregled prebivalstva sedanje Ljubljane in vseh predmestij, ki bi za priključitev Veliki Ljubljani prišla v poštev. Vlogo s tem načrtom je poslal mestni župan dr. Ravnihar banški upravi, Zbornici za TOI in Delavski zbornici.

Načrt predloga za popis prebivalcev in obratovališč Velike Ljubljane se sklicuje na podoben popis prebivalstva, ki je bil dne 31. januarja 1928, ko je bilo Ljubljani priključeno pokopališče Sv. Križa in pa Brinje. Tak popis naj bi omogočil točno ugotovitev prebivalstva in njega razčlenitev po demografskih, socialnih kakor tudi po gospodarskih vidikih. Ta popis naj bi navajal število, gostoto, aglomeracijo in sestavo prebivalcev po starosti, spolu, stanu, materinem jeziku, veroizpovedi, poklicu in izobrazbi, dalje število gospodinjstev itd. Prav tako bi bil potreben popis hiš, stanovanj in obratovališč. To bi omogočilo tudi pregled ljubljanskih gospodarskih, socialnih in kulturnih razmer. Sedanji podatki so popolnoma nezadostni, nezanesljivi in zastareli tako, da mora javna uprava večkrat računati z napačnimi postavkami. Tudi podatki državnih letopisov so za naše kraje vedno prepozni.

Mestni statistični urad je v ta namen prosil za podatke nemški državni urad za statistiko. Ta urad je izvedel za vso Nemčijo podoben popis dne 16. januarja 1933 ter si pri tem pridobil mnogo izkušenj. Njegova statistika je povprečno velja 5.4 ple-nigov (okoli 1.08 Din) za osebo, toda ti stroški veljajo le za Nemce, ki so znani kot narod discipline, pri nas pa bi bili nedvomno večji.

Zaradi tega se zavzema mestna občina, da bi se nujno potrebni statistični popis izvedel s pomočjo bednostnega fonda. Iz tega bednostnega fonda je nastavljenih več brezposelnih mladih inteligentov, ki pa so zaposleni po večini z manj važnim delom. Šele s takim popisom, ki bi bil trajne vrednosti, bi brezposelnih inteligentij napravili splošnosti zelo koristno dejanje.

Ne samo za zgradbo bodoče Velike Ljubljane, tak popis bi prinesel veliko korist tudi javnopravni, gospodarski in socialni politiki, ki ne bodo dolgo mogle pogrešati točnih podatkov o največjem središču slovenskega naroda. Prav zaradi tega se je tudi mestna občina obrnila s prošnjo za gmo-lno in moralno pomoč na banovino in na obe stanovski zbornici. Šele, ko bodo znane točne številke, bo mogoče govoriti tudi o Veliki Ljubljani.

Romarska cerkev sv. Janeza Nep. na Radlu

Marenberg, 10. maja.

Dodatno k že objavljenemu dopisu dne 3. maja 1935, v katerem je bilo omenjeno, da slavi romarska cerkev sv. Janeza Nep. na Suhem vrhu letos 200 letnico posvečenja, sporočamo vsem prijateljem in obiskovalcem te romarske cerkve, da se bo vršila proslava tega jubileja v četrtek 16. maja, na dan patroninija in glavnega shoda. Služba božja se bo vršila kolikor mogoče slovesno; bo pet sv. maš, ki bodo ob 7 in od 8 naprej ter tudi po stari navadi prilika za sv. spoved v novi spominski spovednici na cerkveni jubilej. Pa ne samo novo spovednico je dobila cerkev od tukajšnjih faranov v spomin hvalečnosti za izprošene milosti in dobrote, temveč tudi vsa okna kot zaključek njenega večletnega notranjega in zunanega prenovljenja. Kljub slabim časom se je posrečilo s pomočjo dobrih in postrvovalnih ljudi cerkev temeljito popraviti, da kedaj spet v prijazni obleki vabi okoličane in tudi dalnje častilce sv. Janeza k obilnemu obisku. Pri-dite torej in jo obiščite, da bo njen hribeček spet poln pobožnih romarjev, kakor svojčas pred svetovno vojno! Da je cerkev spet tako v dobrem stanju in bo vnovič kljubovala vsem vremenskim neizodam, je v veliki meri zasloga sedanega g. župnika in dekana Iv. Messnerja, ki je vzajemno s cerkvenima ključarjema iskal sredstva za popravilo ter dosegel, da je kralj. banska uprava v Ljubljani za to hišo božjo, ki je polna umetnin in starin, prispevala 23.000 Din, velika dobrotnica cerkve pa je tudi ga. Tea Suppanz. Darovala je rada večjo vsoto denarja in tako pomagala iz sedanje velike stiske, ko tukajšnji kmetje pri najboljši volji, razen lesa, ničesar ne morejo prispevati. Vsem pa, ki so sodelovali pri cerkvenih popravilih in žrtvovali čas ter živino, bodi izrečena najlepša hvala. Seve vsi nastali dolgovi še daleč niso poravnani, zato se cerkev sv. Janeza ob svojem jubileju prav toplo priporoča dobrim srecem za podporo in se bo tam tudi opravila sv. maša za vse njene dobrotnike.

Naznanila

Ljubljana

1 Trnovski oder v Ljubljani vprizori jutri ob 20 Brandenovo vesoljstvo v treh dejanjih Charleyeva teta. Prodajna vstopnice od 10 do 12.

1 Občni zbor Društva združenih zasebnih in trgovskih namembencev Slovenije bo danes, v soboto ob 20 v dvorani Rokodoljskega doma (Komenskega ulica) v Ljubljani. Na dnevnem redu je: 1. Predavanje tov. Samosvoja: Namembenci in narave. 2. Poročila. 3. Volitve. 4. Poročila o poslovanjih z JSZ. 5. Sprememba pravil. 6. Slučajnosti. Na občni zbor pripadajo vse naše prijateljke, da spoznajo naše namene in naše delo. Občni zbor naj bo manifestacija našega mladega katoliškega in socialnega gibanja. Bog živi! — Odmor.

1 Filozofsko društvo. Drevi ob 16 na univerzi (predav. 30) predavanje univ. prof. dr. A. Ušeničnika: Tomizem in sodobne filozofske smeri. Vabljeni tudi nečlan!

1 Geografsko društvo v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor v ponedeljek, 13. t. m., ob 17.30 v Geografskem inštitutu na univerzi. Dnevni red običajen.

1 Nočno službo imajo lekarni: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočvar, Colovška cesta 62, in mr. Gartner, Moste.

Drugi kraji

Kranj. V četrtek, 16. maja bo gostovala pri nas ljubljanska drama. Vprizoriha bo »Bunbury«. Škofja Loka. »Ljubljanski Zvon« priredi jutri ob 20 v Društvenem domu koncert narodnih pesmi pod vodstvom g. Matuka. Vsi iskreno vabljeni! Ruše. Podravska podružnica SPD v Rušah vabi svoja članstva na 34. redni občni zbor, ki bo v četrtek, 23. maja ob 20 v gostilni g. Ozvalda v Rušah.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 11. maja: 12.00 Za boljšo voljo (plošča) 12.45 Poročila 13.00 Čas, vreme, obvestila 13.30 Za boljšo voljo (plošča) 14.00 Vreme, borisa, spored 16.00 Regi-mont po cesti gre (Radjski orkester) 16.40 Čas, poročila, vreme, obvestila 17.00 Znanji politični pregled (dr. Jug) 19.30 Nacionalna ura 20.00 Rezervirano za prenos Jadranske Straže 21.30 Čas, poročila, spored 22.00 Iz solnčne Dalmacije. Sodeluje ga Margita Raj. hovič Raha in Radjski orkester.

Drugi programi

SOBOTA, 11. maja. Belgrad: 20.00 Klavirski koncert 20.45 Koncert orkestra kraljeve garde 21.00 Plesna glasba — Zagreb: 20.30 Operni večer 22.15 Zbor poje — Dunaj: 17.10 Dunajski orkester 18.30 Ljubelski ples 19.35 Vesel radjski potpourri 21.00 Beethovnova 9. simfonija 22.35 Jazz 23.50 Plesna glasba — Budimpešta: 19.45 Operetni koncert 21.25 Glasbeni glasba 2.45 Iz ton-filmov 31.10 Plošča — Trst-Milan: 17.05 Plesna glasba 20.50 Izra 21.30 Zabavna glasba — Rim-Bari: 17.15 Zabavna glasba 20.50 Orkestralni, klavirski in pevski koncert — Praga: 19.15 Volska gošča 20.10 Materij, celus pesmi 20.30 Boj a smrtjo, balada 21.00 Volska glasba 21.15 Jugoslovanski zbori 22.30 Laska in plesna glasba — Brno: 19.35 Sonata za violino in klavir, Dvorak 21.00 Sonata za flavto in klavir, Becha 21.15 Pester večer — Bratislava: 20.00 Sketch s plesno glasbo 20.15 Orkestralni in violinski koncert — Pariz: 20.00 Znanje pesmi in ples 21.00 Orkestralni in pevski koncert 22.50 Veselo noč 23.05 Laska in plesna glasba — Berlin: 19.00 Vesela glasba 20.10 Urošena tmaglavke, opera, Goetz — Königsberg: 19.10 Violinska glasba 20.10 Lipek — Hamburg: 19.00 Karaoke 20.10 Vesel noster večer — Bratislava: 19.15 Nemška neom 20.10 Moški zbor — Lince: 19.00 Frankfurt 20.30 Dunajski potpourri — Köln: 19.00 Sodobna angleška komorna glasba

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Pasijonska drama »V času obiskanja« — osem postaj o Jezusovem poslanstvu — katero je spisal na podlagi evangelija in tistega časa član narodne gledališča Edvard Gregorin, bo vprizorila prihodnje dni tudi naša drama. Opozarjamo vse po-deželjske odre, ki so to dramo morda že igrali, in one, ki jo bodo šele postavili na repertoar svojega gledališča, da si to pomembno delo ogledajo pod režijo in vodstvom avtorja samega. Da bo igra na višku gledališke umetnosti, nam jamči avtor, ki pri igri tudi sam nastopi. V boljše razumevanje posameznih slik te veličastne drame priporoča Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani besedilo drame »V času obiskanja«, ki stane nevezana 26 Din, vezana v platno 38 Din. Knjiga se bo dobila tudi pri gledališki blaginji in biljetirih ter jo toplo priporočamo.

55 mož ob Južnem tečaju

Štiri mesece dolga noč

Kako so možje Byrdove ekspedicije prebili polarno zimo

Član Byrdove ekspedicije na Južni tečaj Charles J. V. Murphy je v londonski reviji »Pearson's Magazine« priobčil poročilo o življenju 55 mož Byrdove ekspedicije v 4 mesece trajajoči noči ob Južnem tečaju. Iz tega zanimivega poročila posnemamo v glavnem tole:

Pred dvema mesecema smo prvičkrat videli sonce in še dva meseca bosta počasi minila, preden bomo izza roba severnih gora zagledali sonce. Danes silen veter neprestano siplje sneg na nas. Sneg pika, kakor vroč pesek. Ni brez nevarnosti hoditi na prosto. Kakor krti se gibljemo v podzemeljskih jarkih, ki vežejo naše prezimovališče. Tu nas je 55 mož. Sami smo na Južnem tečaju, na belem kontinentu, ki je večji, kakor Združene države in Mehika skupaj. Pravzaprav bi morali biti mi najbolj svobodni med svobodnimi. Namesto tega pa smo uklenjeni v led, ki je tako trd, ko je kelo, in stisnjeni v ta prezimovališča, ki so komaj celicam podobna. Ne moremo oditi. Morje je kakor železo. Nobena sila sveta nas ne more osvoboditi. Le delo nas more rešiti. Varčevati moramo kurivo, zato moramo prebivati tesno skupaj. Bilo bi neznosno življenje, ko bi ne bilo dela.

Ob svitu električnih žarnic nam minevajo dnevne ure med udarjanjem kladiv, brnenjem žag in ropotanjem mehaničnega orodja, s katerim izpopolnjujemo svoje potrebščine. Delavnice imamo v obednici. Ko pa je dnevno delo končano in ko se zopet snidemo kot preprosta človeška bitja, tedaj se pokažemo, kakršni smo. Zagrizemo se v malenkosti, kakor polarni psi v kos tuljnovnega mesa ter se začnemo prepirati — pa samo za zabavo. Treba je veliko razuma in značaja, da veš kdaj je treba prenehati.

Najbolj podel zločin, katerega bi kdo v našem prezimovališču zagrešil, bi bil ta, ko bi iz skupne zaloge sam zase kaj vzal. Zaloge so pičle in razdeljujemo jih enakomerno vsem. Nekateri izmed nas niso mogli premagati poželenja po kaj boljšem, posebno po slaščicah. Neke noči, ko so vsi drugi tovariši že spali, so se splazili po ledenomrzlem hodniku tja doli k živežu in odprli zaboj s konzervami. Častnik, ki je zaslišal ropot, je posvetil v hodnik z žepno svetilko. Možje so zbežali, eden je pa padel

in smo ga prijeli. Drugi so ušli in jih nismo spoznali. Prijetega pa nismo kaznovali. Preziralimo ga, kar je bila zanj največja muka.

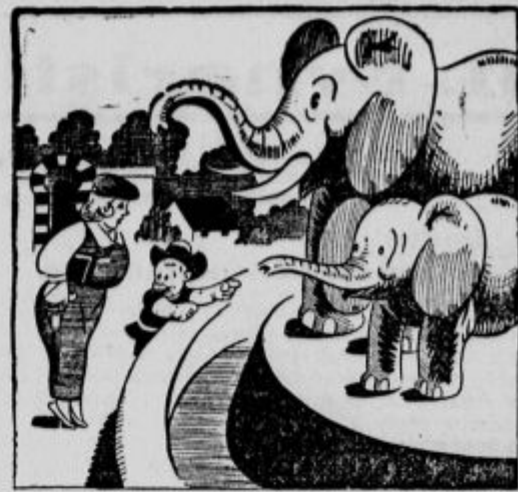
Nevarno je, ko bi kdo hotel vznevoljiti svojo tovariško skupnost. Najsi že bo prepirljiv, jezičen, bedast, to ne bo povzročilo trajne zamere pri tovariših. Če pa bo kdo zanemarjal svoje delo ter se tem oškodoval skupnost, naj se pripravi na to, da ga nobeden več ne bo pogledal. Dokler delamo, pozabljamo drug na drugega. Ko pa pridejo ure počitka, tedaj moramo zopet biti skupaj, tedaj bi morali biti srečni. Včasih smo. Saj imamo živež, obleko, zdravniško pomoč, knjige in zabavo. Trikrat na teden imamo kino. Ampak vsakokrat se kdo kaj spotakne ob igralce. To spotikanje nam uniči iluzijo, da smo v drugem svetu in zavemo se, da smo na Južnem polu, stlačeni v prezimovališčih pod snegom. Srečni naj bi bili. Če pa nismo, se vsaj delamo, da smo, da s tem preveč ne potavemo drugih. Nekateri se brijejo in oblačijo kakor bi bili doma, drugi pa imajo dolge brade in svojih ležišč ne postiljajo. Ti so vsem v spotiko.

Kar čudno je, kako se nam dobro godi. Zračenje v naših prezimovališčih je strašno. Zaradi pomanjkanja sveže hrane nam poje majo moči. Če zunaj mete, ne moremo ven. Ostati moramo v jami in se drug z drugim prepirati. Eden izmed nas je zadnjič celo uro hvalil svojega sosedo, ki zraven njega spi. Ko pa je ta stopil v izbo, ga je začel zmerjati in ga četrt ure psoval, češ, da ni preskrbel dovolj snega, da bi ga stopili. Nesrečni sosed pa ni mogel besedice ziniti. Tako je bil utrujen, ko je pripravljaval sneg za topljenje. Vkljub srditim prepripirom pa še nikdar nihče nikogar ni udaril.

Včasih pa je kar tiho pri nas. Tedaj slišimo škrtati peresa po papirju. Nekateri pa boro. Peči so tople. Zunaj pa divja vihar. Naenkrat nekdo zakliče: »Ti slišiš, prinesi no vendar nekoliko premoga!« — »Danes nisem jaz na vrsti. Le sam ga prinesi, če hočeš!« — »Svoj del sem že prinesel. Zakaj se braniš dela?« — »Saj je dosti ognja v peči.« — »Dosti ognja? Ljudje božji, ali ste slišali? Ali sploh veš, koliko premoga je treba, da se segreje tako velik prostor, kakor je naš?« In že se je

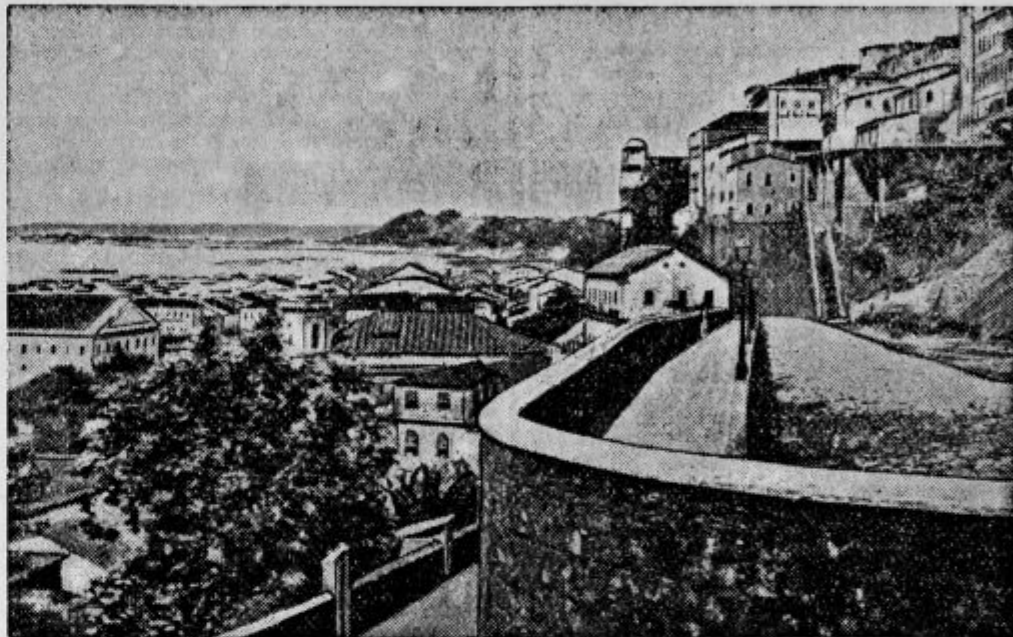
začel prepirati. Peresa in knjige zlete na mizo, drug glas se zasliši: »Vam bom pa jaz povedal, koliko premoga je treba. Ali veste kaj o toplotnih enotah?« Prepri se spremeni v razgrajanje, ogenj pa ugasne. Vpitje greje sobo. Vprašanje, koliko premoga je treba, da je soba topla, je bolj važno, kakor pa nalaganje premoga na ogenj. Možje se vseprek zmerjajo. Nekateri se splazijo proč ko ranjeni psi.

Kmalu pa je zopet vse tiho in sekunde počasi minevajo. V spalnici je mir, zunaj pa polarna noč pokriva nebo. Okoli in okoli se razgrinja pošastni sneg. Človek je sam, bolj sam, kakor bo kdajkoli, ko se bo zopet vrnil med žive ljudi. Zunaj pod okriljem te polarne noči se človeku zjasni razum in razburjenje se po-leže. Umirjen se vrne v svoje snežne rove. Jutri bo še težje delal ko doslej. Delo je pomiloščenje iz te bele ječe tečajskega ozemlja.

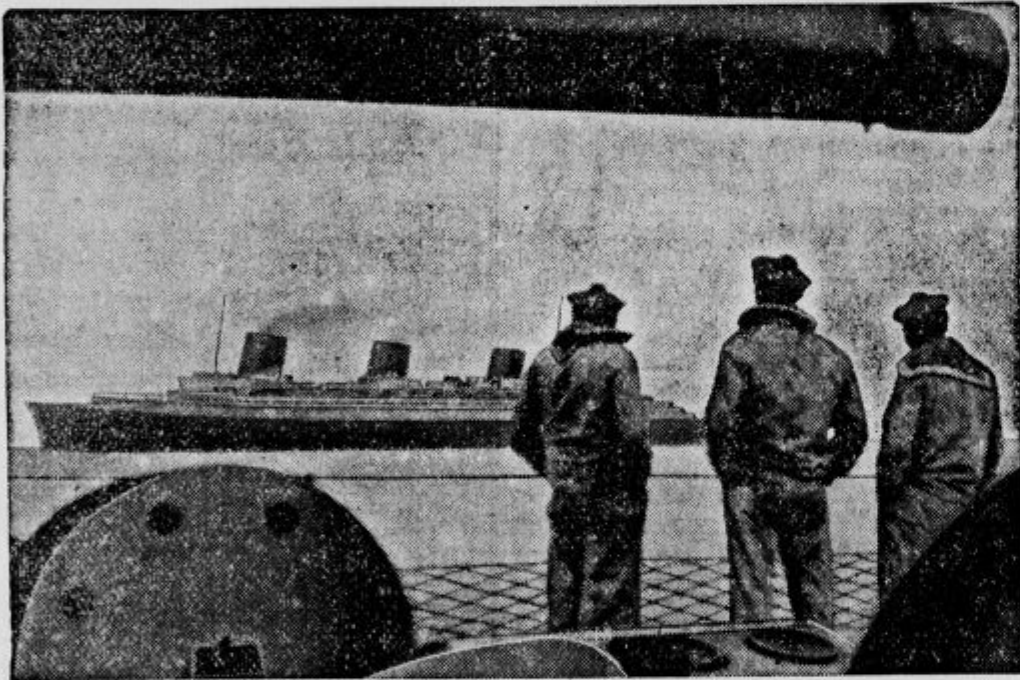
V zoološkem vrtu. »Mamica, pa menda ven dar ne boš rekla, da se mora tale mali tudi za ušesi umivati!«

Pri gledališki blagajni. »Samo stojišča imamo še.« — »Torej dve stojišči, prosim, samo, da bo drugo poleg drugega.«

Brazilsko obmorsko mesto Bahia, kjer se je zaradi deževja udrla gora in uničila mnogo hiš. Izpod razvalin so doslej potegnili 75 mrličev.

Največja ladja sveta že plava

Pogled s krova francoske torpedovke »Foudroyant« na francoski popotniški parnik »Normandie«, ki je prvič odplul na morje h poskusni vožnji. Na tej vožnji spremljata parnik dve francoski torpedovki. Parnik »Normandie« je največja ladja, katere je bila kdaj grajena. — Obsega 73.000 ton. — Francozi upajo, da bo tudi najhitrejša.

Primož Trubar 43

Ko je prišel Karel kmalu po očetovi smrti leta 1564 v Ljubljano, so se mu poklonili deželni stanovi. Potrdil jim je stare pravice in svoboščine, vedel je pa tudi, da bodo stanovi zahtevali od njega vso mogočo prostost za luteransko veroizpoved. V svojem odgovoru se je previdno izognil ti zahtevi. Omenil pa je, kako zelo se je trudil njegov oče Ferdinand za poravnavo verskih razprtij. Vrh tega je obljubil, da bo skrbel za zboljšanje cerkvenih razmer. Izrazil je tudi nado, da bo zdaj, ko je tridentinski zbor jasno označil versko in pravno stran krščanskega življenja, zavladala edinstvo v deželah, ki jih je izročil pokojni cesar njemu v varstvo. Toda stanovi so prav hladno sprejeli te pomirjevalne besede. Upali so, da bo nadvojvoda Karel morebiti izrazil željo, naj pride Primož Trubar sam k njemu v razgovor. Karel pa je storil prav nasprotno. Rekel je stanovom:

»Vem, odkod izhaja vse nasprotstvo. Ne samo od vas, spoštovani gospodje, temveč tudi od tistih, ki oznanjujejo novo vero. Ako bi ne bilo predikantov, bi se polagoma vrnil mir v deželo. Vi veste, da je bil v tem oziru zelo prizanesljiv moj pokojni oče cesar Ferdinand, misleč, da bo z dobroto več dosegel kakor s strogostjo. Vidim pa, da bo treba drugih sredstev, ako nejenja medsebojno sovraštvo.«

Odločne Karlove besede so precej osupnile Trubarjevce, toda gospodje plemiči, vajeni vednega prizanašanja, so ostali to, kar so bili do zdaj.

Zato je moral nadvojvoda z močno roko poseči vmes. Bližnji povod mu je dala Trubarjeva »Cerkovna ordinacija«. Nadvojvoda je z odlokom 6. septembra 1564 stanovom prepovedal objavo tude cerkvenega reda, ker bi to smatral kot kršenje svojih vladarskih pravic. Stanovi so bili radi Karlove prepovedi v nemali zadregi. Trubar jim je sicer svetoval, naj

pokažejo novi vladi tudi z nevarnostjo imetja in življenja svoje trdno versko prepričanje. Rekel je:

»Če se ne boste odločno zoperstavili, ste izgubljeni. In hudič bo zvrtil prvo luknjo v našo cerkev.«

Deželni stanovi pa so izbrali mirno pot pogajanja. Odgovorili so, da se uklonijo nadvojvodovemu povelju, če razumne osebe pregledajo Trubarjevo »Cerkveno ordinacijo«, v kateri ni nič takega, kar bi nasprotovalo itak dovoljeni avgsburški veroizpovedi. Toda Karel ni trpel nikakega izgovora. Rekel je, da nimajo stanovi nobene oblasti, svojevoljno vpe-ljavati kake verske spremembe. Trubar pa, kamen spod-tike, mora iti iz dežele. Zoperta u'kaz ni ugo-vora. Na ponovno prošnjo je poslanstvo le toliko doseglo, da sme Trubar do konca julija 1565 še ostati v Ljubljani, s pogojem, da ne bo nikoli več javno nastopil in da se nikdar več ne vrne na Kranjsko.

SESTINDVAJSETO POGLAVJE

Trubar ni več videl Kranjske dežele. Knezoško! Glušič in Tavčar

S hitrimi koraki je dohajal zadnji julij leta 1565. Huda potrtost je zavladala med ljubljanskimi luterani v zavesti, da izgubijo voditelja, ki je bival tri leta med njimi. Trubar pa ni kazal posebne razburjenosti. Govoril je v šali:

»Hoteli so me spraviti v Rim, kjer bi moral piti laško župo, s strupom namešano. Rajši grem pa še v Würtemberg kakor na Laško.«

Svojo hišo na Starem trgu v bližini cerkve sv. Jakoba je prodal s knjižnico vred deželnim stanovom. Zvečer 30. julija so mu napravili pristaši odhodnico. Gostilničar Marko Pregelj je ljubeznivo stregel gospodu superintendentu, gospej soprogi Barbari in njunim otrokom. Izrečenih je bilo več napitnic, pri

katerih se Klombnerjeva Genovefa in Farestova Doroteja nista mogli zdržati solz ob spominu na ločitev.

Tedaj je spregovoril Trubar:

»Usoda, ki me preganja že od nekdaj, zahteva zopet novo žrtev. Zapustiti vas moram, ljubi prijatelji, in odpotovati na tuje. Ne milujem sebe, ki sem vsakovrstnih nadlog že navajen, milujem pa svojo družino, da mora trpeti zaradi mene. Če nisem vreden, da najdem zadnji počitek v rojstni zemlji, sprejemem tudi pregnanstvo. Ne tožim tistih, ki so mi pokazali pot iz domovine, temveč izročam se božjemu varstvu. Iskrena zahvala na vsem, kar ste mi storili dobrega. Tebe pa, prijatelj Klombner, ki si toliko storil za našo stvar, prosim, da pozabiš nasprotna mnenja, vladajoča nekaj časa med nama.«

Tako je minil večer poslovitve.

Drugi dan, točno 31. julija, določen Trubarju za odhod, je gospod superintendent z družino zapustil Ljubljano. Spremljalo ga je veliko prijateljev, ker so imeli dogovorjen skupen sestanek v graščini Brdo pri Kranju. Povabili so tja tudi svoje pristaše z Gorenjskega in Dolenjskega, da se posvetujejo o prihodnjem delovanju ter izvolijo novega superintendenta.

Na Brdu zbrani povabljeni so navdušeno pozdravljali svojega voditelja Trubarja. Seveda je bilo njih navdušenje združeno z neljubim spominom, da zapušča Trubar kranjsko deželo in odhaja zopet v Nemčijo. Pri volitvi je dobil mladi ljubljanski predikant Sebastian Krelj večino glasov ter postal superintendent. Trubar mu je čestital na izvolitvi in mu priporočal naj skrbno varuje mlado evangelijsko cerkev na Kranjskem ter čuva njene pravice. Potem so vsi skupaj zapeli Lutrovo himno »Ein feste Burg ist unser Gott« (Trdnjava močna je naš Bog).

Trubar se je težko poslovil, videč okrog sebe toliko zvestih pristašev, toda nadvojvodov ukaz je bil tako strog, da ni bilo mogoče nobeno odlašanje.

»De se zopet kmalo vidimo!« so klicali prijatelji za njim.

Gospodarstvo

Nov papir na naših borzah

Kot smo že včeraj na kratko poročali, je sklenila uprava belgajske borze, da bo začela kotirati poenostavitelj 13. majem na svoji borzi tudi 7% stabilizacijsko posojilo v zlatu iz leta 1931, in sicer jugoslovansko tranšo.

Prvotno je znašala jugoslovanska tranša, katere emisijo je prevzela Drž. hipotekarna banka, 50 milj. francoskih frankov (od skupne vsote posojila 1.025 milj. francoskih frankov). Ker pa je bilo vpisanih v vse državi okoli 87 milj. frankov, je bila zmanjšana češkoslovanska tranša za 12 milj. 776.000 frankov (od 100 milj. na 87.224.000 frankov), jugoslovanska tranša pa povečana na 62 milj. 776.000 franc. frankov. Obveznice 7% stabilizacijskega posojila se glase na 1000, 5000, 10.000 in 25.000 franc. frankov. Posojilo je bilo emitirano po tečaju 87,5%. Doslej je to posojilo notiralo samo na pariški ter na vseh švicarskih borzah (švicarska tranša znaša 125 milj. franc. frankov), torej v Bazlu, Bernu, Curihu in Zenevi. V Parizu imamo zadnji tečaj dne 8. aprila z 251—253 francov za nominalne 1000 frankov. Seveda veljajo za francoske lastnike določila transfernega moratorija, kjer dobe lahko 10% v devizah, 90% pa v 5 njih

funding obligacijah. Ta moratorij velja od 15. okt. 1932 do 14. oktobra 1935 in se konec moratorija približuje s hitrimi koraki. Zato je pričakovati, da se bodo tudi v kratkem začela pogajanja glede modifikacije ali podaljšanja, ker na plačilo v devizah v celoti pri sedanjem stanju deviznega trga in zalog ni misliti.

Kuponi posojila zapadejo 1. junija in 1. dec. Pri nas se plačujejo v dinarjih.

Podobno bodo uvedle kotitve tega papirja tudi ostale naše borze, zagrebška te dni, ljubljanska pa istočasno kot belgajska. Soditi je, da se bo tečaj tega posojila gibal podobno kot tečaj posojil sorodnih tipov (7% investicijskega in 7% Blerovega posojila). Seveda pa velikega prometa v tem papirju ni pričakovati, ker je večinoma v zalogi rokah. Pač pa ima pomen kotiranje zato, da se pač formirajo tečaji in da javnost ne bo neobveščena o tečajih tega papirja, če bi ga hotel kdo prodati. To je pač v interesu javnosti. Finančni ministar, ki je doslej s svojimi ukrepi pokazal, da mu je na tem, da javnost zve za pravo stanje tečajev podobno kot pri devizah.

Bosanska industrijska in trgovska banka v Beogradu, pri kateri je znatno udeležen inozemski kapital, objavlja svojo bilanco za 1934, iz katere je razvidno, da je banka odpisala svoj rezervni fond v znesku 9,3 milij. in da sta prišla dva nova posojila rezervnega fonda v znesku 18,1 milijona dinarjev pri neizpremenjeni glavnici 20 milijonov dinarjev. — Banka izkazuje povečanje hranilnih vlog od 14,8 na 20,4 milij., zmanjšanje upnikov od 74,1 na 62,0 milij. in rešenosti od 8,8 na 6,14 milij. Din. Odpisi dubioz so znašali 6,96 (6,75) milij. Din. Aktivna so ostala v glavnem neizpremenjena. Čisti dobiček znaša 31.100 Din, kar se prenese na nov račun.

Somborska kreditna borza ima svoj občni zbor 27. maja 1935.

Dobave. Ravni. drž. rudnika Velenje sprejema do 15. maja t. l. ponudbe glede dobave razne železine. — Dne 4. junija t. l. se bo vršila pri Upravi smodnišnice v Kamniku licitacija glede dobave kalijevega solitra in žvepla, dne 5. junija t. l. pa glede dobave lesa. — Pogoj so interesantom na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.

Naraščanje industrijske produkcije v Italiji. Po uradnih podatkih je indeks industrijske produkcije v Italiji narasel do konca marca na 103,6 (100) je znašalo stanje leta 1928). V primeri z marecem lanskega leta znaša povečanje 23%.

Carinska vojna med Španijo in Francijo. Ker so ostala pogajanja za sklenitev nove trgovske pogodbe med Španijo in Francijo, ki so trajala že več kot 4 mesece, brezuspešna, je španska vlada sklenila za 1. julij odpovedati trgovsko pogodbo med obema državama.

Fuzija poljskih bank. Bank Handlowy v Varšavi ter Angleško poljska banka sta na svojih izrednih občnih zborih sklenili fuzijo. Glavnica novega zavoda bo znašala 25,0 milij. zlatov. Omenjamo, da je pri Bank Handlowy zelo odlično udeležena Banca Commerciale Italiana, ki je tudi pomagala banki odpisati velike vsote.

712 kartelov v CSR. Statistični urad češkoslovanske republike objavlja pregled obstoječih kartelov dne 1. maja letos. Kot znano je bil oktobra leta 1933. uveden v CSR poseben kartelni register, v katerega se vpisujejo vsi karteli. Od oktobra 1933 pa do 1. maja 1935 je bilo vpisanih 788 kartelov, od katerih jih je v veljavi še 712. Lani dne 1. maja 1934 je bilo vpisanih 649 kartelov in se je torej v teku leta število kartelov povečalo za 63. Največ kartelov je v kovinski industriji 30% in v kemični industriji 20%. Mnogo kartelov je tudi takih, da obsegajo tudi inozemske trditve. Takih je približno ena petina.

Dotok zlata v Holandijo. Najnovejši izkaz Holandske banke za 6. maj kaže v primeri z 29. aprilom malenkostno povečanje zlatega zaklada z 0,6 milij. goldinarjev na 645,4 milij. goldinarjev. Zlato križje je naraslo od 74,04 na 74,34%.

Odtok zlata iz Švice traja dalje. V prvem tednu meseca maja se je odtok zlata iz Švice še nadaljeval, znašal je 22 milij. frankov in se je tako zlati zaklad zmanjšal na 1343 milij. frankov, prav tako je padel tudi devizni zaklad za 3,9 na 3,3 milij. frankov.

Tudi Švedska spravlja zlato domov. V zadnjih dneh je prišlo na Švedsko izredno veliko zlata iz Anglije. Švedska banka izjavlja sedaj, da hoče imeti vse svoje zlato odsej doma v svojih blagajnah. Po zadnjem izkazu za 30. april je imela banka zlata v blagajnah 311,6 milij. kron, v inozemstvu pa še za 40,7 milij. kron.

Novo nemško notranje posojilo. Iz Berlina poročajo, da namerava nemška vlada najeti pri nemških zavarovalnicah posojilo 750 milj. mark, da tako konsolidira svoje znatne višee dolgeve, katere je napravila za preskrbo dela. Havas pravi k temu, da Nemčija najbrž v januarju najetega posojila v znesku 500 milj. mark ni porabila za odkup menic za preskrbo dela, ampak za druge namene.

Borza

Dne 10. maja.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Bruslja, Prage in Trsta. Popustil je le Amsterdam, dočim so narasli London, New York in Pariz. V zasebnem kliringu je ostal avstrijski šiling na ljubljanski borzi neizpremenjen na 8,80—8,90, na zagrebški in belgajski borzi pa je narasel na 8,83—8,93. Grški boni so se ucvrtili v Zagrebu na 32,15—32,85, v Beogradu pa na 31,65—32,35. Angleški funt je danes v Zagrebu popustil na 231,67 do 232,27, v Beogradu je pa notiral 232,45—234,05. Španska pezeta je ostala v Zagrebu neizpremenjena na 5,97—6,07.

Ljubljana. Amsterdam 2972,14—2986,73, Berlin 1756,08—1769,95, Bruselj 742,49—747,56, London 212,79—214,85, Curih 1421,01—1428,08, New York 4362,54—4398,86, Pariz 289,00—291,03, Praga 183,27 do 184,38, Trst 361,35—364,43.

Curih. Belgard 7,02, Pariz 20,38, London 15,01, New York 309,375, Bruselj 52,30, Milan 25,475, Madrid 42,235, Amsterdam 209,15, Berlin 124,30, Dunaj 68, Stockholm 77,40, Oslo 75,40, Kopenhagen 67, Praga 12,905, Varšava 58,325, Atene 2,90, Carigrad 2,48, Bukarešta 3,05, Helsingfors 6,62, Buenos Aires 0,79.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je ostala v glavnem neizpremenjena. Pač pa beleži nazadovanje vojna škoda. Promet na zagrebški borzi je zelo slab, na belgajski borzi pa nekoliko živahnješi. Danes je začelo na zagrebški borzi kotirati

Ilirija : ŽSK (Hermes)

na Stadionu v nedeljo ob 15.45, predtekma rezerv ob 14.30.

Veliko zanimanje, ki vlada za nedeljsko srečanje naših rivalov, raste od dne do dne.

Tekma bo zanimiva predvsem radi različnega sistema igre, ki ga moštvi gojita. Hermes je znan po svoji tipični škotski igri, za katero je značilno precizno kombiniranje v notranjem triu. Če se temu napadu posreči vriniti svoj sistem igre protivniku, tedaj mu je tudi zmaga sigurna.

Nasprotno pa goji Ilirija moderen način igre, ki ga je pridobila v mednarodnih srečanjih prejšnjih let, da z W taktiko goste zasede vse zaledje in žene napad preko svojih odličnih kril. Seveda pa je za izvajanje tega sistema prav posebno potrebno, da je moštvo v dobri kondiciji. In kakor izjavljajo belo-zeleni, je to pri njih slučaj.

V predtekmi nastopila obe rezervi. Program je torej bogat, vstopnina ne previsoka in zato upamo, da bo nudil Stadion v nedeljo zopet enkrat sliko dobro obiskane sportne prireditve.

Rapid (Maribor) : Primorje

Nedelja ob 15.45, predtekma Svoboda: Jadrano, ob 14.

Tritedska pavza je našemu ligašu prišla ravno prav v zadnjem času. Nesrečne blessure, ki so jih v zadnjih tednih dobili najboljši igralci ligine enajstostice, so že ozdravljene. Ker se mora Primorje za težko srečanje s sarajevsko Slavijo, dne 19. t. m. resno pripraviti, je za to nedeljo povabil v goste simpatično moštvo mariborskega Rapida. Ravno Rapid razpolaga z močnim moštvom, ki ga Primorje nujno potrebuje za resni trening. Moštvo igra skrajno požrtvovalno in razpolaga s precejšnjim tehničnim znanjem. Vsi izgledi kažejo, da bo Primorje nastopilo kompletno, tako, da bo potek igre res napet in zanimiv.

V predtekmi nastopi Svoboda proti Jadrano. Ker reflektirata oba kluba na boljši placement v zgornji hiši ljubljanskega drugega razreda, se pričakuje ogorčena borba za točko. Vstopnina za obe tekmi skupna in propagandno nizka.

Gorenjec : Ilirija

Jutri dopoldne se predstavi našemu občinstvu najboljša provincialna hazenska družina ASK Gorenjec. Nastopila bo v prvenstveni tekmi proti Iliriji. Tekma obeta zanimiv sport in temperamentno borbo za naslov novega podzveznega prvaka. To prvenstvo je več let sigurno branila družina Ilirije. Letos pa bo njeno stališče znatno težje, ker je ravno družina Gorenjec lani močno napredovala. Ilirija nastopi sicer na domačem terenu in pred domačim občinstvom, kar govori za njo, mora pa nastopiti z nekaterimi rezervami in še brez zadostnega treninga, kar utegne biti za njo usodno. Za tekmo vlada v vseh hazenskih krogih veliko zanimanje, zlasti ker že nad eno leto nismo videli v Ljubljani toliko hvalisanih Gorenjck. Tekma prične ob 10.30 dopoldne.

Prapagandni miting Primorja

Sobota ob 15.30, nedelja dopoldne ob 9.30.

ASK Primorje priredi v soboto in nedeljo propagandni junijski in seniorski lahko-atletski mi-

7% stab. posojilo iz leta 1931. Prvi zabeleženi tečaj je bil 70 denar.

Ljubljana. 7% inv. pos. 76—79, agrarji 45—47, vojna škoda promptna 370—373, begl. obv. 65—68, 8% Bier. pos. 76—78, 7% Bier. pos. 66—67, 7% pos. Drž. hip. banke 71—73.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 77—79, agrarji 45—47, vojna škoda promptna 370—374, 5, 6, 7. in 8. 370 den., begl. obv. 65—65,50, 7% Bier. pos. 66,50—67,50, 7% pos. Drž. hip. banke 71—75. — Delnice: Priv. agrarna banka 227 do 229, Trboveljska zaklj. 120.

Belgrad. Drž. papirji: 7% invest. pos. 78,75 do 79 (79,25), agrarji 47,50—48 (48), vojna škoda promptna 370,25—371,50 (371, 371), 7. 370—371 (371), begl. obv. 65,75—66,25 (66), 8% Bier. pos. 78,50 bl. 7% Bier. pos. 67—67,25 (67,50), 7% pos. Drž. hip. banke 71,50—73. — Delnice: Narodna banka 5750—6000, Priv. agrarna banka 227—228 (228,50, 226).

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je neizpremenjeno miren. Na eni strani se opaža nekoliko popuščanja, na drugi strani pa je producent rezerviran. Pravijo, da je zadnja slana naprava nekaj škode, vendar pretežno na koruzi. Večja je škoda pri vinogradih, kjer je nižje ležeče kraje bolj prizadela kot višje. Tu cenijo pozabe na 55%. Zaloga blaga so še vedno znatne tako v koruzi kot v pšenici. Promet je izredno slab. V naše kraje prihaja blago samo na »uputnice« z znižano vožnjo in se tako prodaja moka ničla v malih krajih po 220—230, dočim stane trgovca toliko že skoraj v milinu samem. Ta način trgovanja dela škodo etari vpeljani trgovini in je pričakovati, da bodo gospodarske organizacije nastopile proti temu.

Novi Sad. Pšenica: bč. potiska 126—128, slav. 128—130, srem. in bč. 123—125, ban. 121—125. — Oves: bč. srem. in slav. 88—90. — Rž: ne notira. — Ječmen: neizpremenjen. — Koruza: bč. in srem. 69—71, ban. 68—69. — Moka: bč. in ban. 192,50 do 215, št. 3 172,50—195, št. 5 152,50—175, št. 6 135—147,50, št. 7 110—115, št. 8 87,50—90. — Fizol neizpremenjen. — Otrubi: bč. srem. in ban. 82—84. Tendence prijazna. Promet srednji.

Sombor. Otrubi bč. 82—84. — Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence vzdržana. Promet 38 vag.

Živina

Mariborski svinjski sejem dne 10. maja. Na današnji sejem je bilo pripeljanih 366 prašičev. Cene: mladi prašiči 5—10 tednov 45—90 Din, 7 do 9 tednov 80—90, 3—4 mesece stari 150—160 Din, 5—7 mesecev 200—250 Din, 8—10 mesecev 300—340 Din 1 leto stari 480—500 Din. Kilogram žive teže 4—5,50 Din, mrtve teže 7—9 Din.

Ptujski živalski sejmi. V tork, 7. t. m. se je vršil običajni konjski in goveji sejem, ki je bil dobro založen, kupčija pa je bila srednja. Prignali so 675 glav živine, od teh so prodali 225 glav. Cene za kilogram žive teže so bile naslednje: voli 3—4,50 Din, krave 1,50—3 Din, bikli 2—4 Din, junci 2,75—3,25 Din, telice 2,50—4 Din, telata 4—5 Din; konji so se prodajali po kakovosti od 600—2.800 Din za komad, žrebeta pa od 280—750 Din. Prihodnji konjski in goveji sejem bo 21. maja. — Sejem za prašiče v Ptuj v sredo,

ting kot društveni miting, na katerem nastopi veliko število njegovega članstva, povabljeni je tudi članstvo SK Sloge. Prijavili so se trije odlični atleti iz Zagreba, ki bodo, ako jim Zveza dovolji, nastopili v raznih disciplinah.

Program tega zanimivega mitinga, ki velja kot priprava za velike nastope, ki se vršijo v maju in juniju (dvoboj z Belgradom, prvenstvo države za moštva in proslava 15 letnice) je naslednji: sobota ob 15.30: 1. 100 m handicap (celo progno bo tekel Kovačič, ki se že sedaj nahaja v dobri formi); 2. 100 m seniorji; 3. 100 m juniorji C; 4. met kroglice; 5. skok v višino z zaletom; 6. skok v višino z zaletom juniorji C; 7. tek 400 m; 8. met diska, 9. skok v daljavo z zaletom; 10. skok v daljavo z zaletom juniorji C; 11. tek 1500 m seniorji; 12. tek 1500 m juniorji C. — Nedelja ob 9.30 dopoldne: 1. 200 m handicap; 2. 200 m seniorji; 3. 200 m juniorji C; 4. met kopja; 5. troskok seniorji; 6. troskok juniorji C; 7. 800 m; 8. met ključa; 9. skok ob palici; 10. skok ob palici juniorji C; 11. tek 500 m; 12. 4 krat po 100 m seniorji; 13. 4 krat po 100 m juniorji C. Vstopnina propagandno nizka.

Prvenstvo II. razreda

V nedeljo popoldne se vršita na igrišču Slovana zopet dve prvenstveni tekmi. V prvi se srečata ob 14.30

Grafika : Slavija

V tem srečanju velja za favorita vsekakor Grafika, a bo morala biti pred golom že bolj odločna, kakor je bila v zadnji tekmi proti Slogi. V drugi tekmi pa nastopita ob 16.15

Slovan : Mars

Glavno zanimanje gre gotovo tej borbi, kajti oba kluba se nahajata pred vrhom prvenstvene tabele, z enakim številom točk. Obeta se torej prav zanimiva in napeta tekma, pri kateri bodo gledalci gotovo prišli na svoj račun.

★

ASK Primorje. Lahkoatletski sekcija. Danes ob 15.30 in jutri ob 9.30 bo društveni lahkoatletski miting kluba. Dozvolet je vsa članstva z ozrom na predstojajoče velike mitinge, ki bodo ob koncu maja in v začetku junija (dvoboj z Belgradom, državno prvenstvo za moštva in proslava klubove 15 letnice), da na imenovanem mitingu nastopi. Tekmovalci naj vsakokrat pol ure pred pričetkom tekmovanja sporočijo trenerju, v katerih disciplinah bodo nastopili.

SK Ilirija. Hazenska sekcija. Jutri ob 10.30 bo prvenstvena tekma proti ASK Gorenjec na našem igrišču na Stadionu. Kompletna prva družina mora biti v garderobi najkasneje ob 10. Polog prve družine morajo biti v garderobi ob isti uri še: Silva, Milica in Pribošek. Vaska naj prinese s seboj kompletno opremo. Za vse ostale bo ob 9.30 prav tam obvezen trening. — Smučarska sekcija. Nasledstvo smučarske sekcije poštva novovno aktivno smučarsko društvo, da se v velikem številu udeležijo današnjega izleta v Podkoran. Zbirališče platinikov je ob 6.30 pred glavnim kolodvorom. Dobrodošli so tudi ostali klubovi člani in prijatelji Ilirije.

Kolesarska podzveza Ljubljana obvešča vse vlačne klube, da bo jutri skupni celodnevni izlet v Kamniško Bistrico. Zbirališče točno ob 7.30 na dvorišču goštine Kačič na Tyrševi cesti. Vabljeno! — V primeru slabega vremena se izlet preloži.

SK Zeleničur. Kolesarska sekcija obvešča Mlano, kakor tudi ostale, da bo jutri kolesarski izlet v Kamniško Bistrico. Zbirališče ob 7.15 pri gostilni Kačič na Tyrševi cesti.

»Narod, ki pozablja brate v sužnosti tepta svoj čast!

»Bran-i-bor« se briga za ozanje. Pristopajte!

Hmelj

Savinjska dolina. Kupčija nadalje miruje, vendar pa je bilo zopet nekaj zaključkov iz prve in druge roke po 12—35 Din, za neko partijo res boljše blaga pa se je nudilo tudi 40 Din za kilogram. Tudi nekaj predlanskega hmelja je bilo še prodanega po 15—18 Din za kilogram. Zadnji čas pa je povpraševanje popustilo. — V nasadih so večinoma že postavljene hmeljeve, hmelj dobro odganja in se ponekod tudi že privezuje. Rastlina je zdrava in krepka, pač pa ji je za nadaljnji razvoj potrebno bolj toplo vreme. (»Sl. hmeljar«.)

Najvišje cene, dejansko plačane zadnji čas za 1 kg najboljšega hmelja raznih provenienc, so bile naslednje:

Nemčija (Hallertau)	106 Din
Češkoslovanska (Zatec)	76 Din
Anglija (Golding)	57 Din
Francija (alzaški)	56 Din
Jugoslavija (savinjski)	36 Din
Poljska (wolinjski)	30 Din
Belgija (Poperinghe)	23 Din
Amerika (Oregon)	17 Din

Vsled dolgotrajnih pomladanskih mrazov je rastlina večinoma povsed precej poznapela v razvoju, prezimila pa je v splošnem dobro. — Vprav zaradi poznoznitve je kupčija neznatno oživela, verjetno pa bo še bolj za slučaj, da bi nasadi slabo obetali.

Cerkveni vestnik

Cerkev sv. Jožefa. Jutri slovesno praznovanje Varnost sv. Jožefa. Ob 8 slovesno sv. maša, izvajajo: Missa jubilajni solennit, s orkestrom, složil Jos. Gru, ber; graduale »De quatuorages«, složil A. Foerster; po ofertorij »Angelus Domini«, složil St. Premr. »Laudamus ergo«, složil Dr. Fr. Kimovec. Po maši: »O svet. Jožef, v tvojo čast, složil St. Premr.

Majniške kipe

od najfinejše do najpriprostejše izpeljave v vseh velikostih

Vam po konkurenčnih cenah nudi

Prodajalna

H. Ničman - Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1—; izenitvenjski oglasi Din 2—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska 3 mm visoka pešna vrstica po Din 250. Za pisarne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Priveditve

Kavarna Stritar
Vsak večer koncert. — Kavarna do 4 jutraj odprta. (h)

Službodobne

Stalno službo
dobi perfektna mlajša kuharica ali kuhar v izvrstni hiši v mestu na Gorenjskem — s takojšnjim nastopom. Plača po zmoglosti. Ponudbe s spricvali in sliko upravi »Slovenca« št. 5259. (b)

Krojašk. pomočnika
tako sprejemem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5324. (b)

Zastopnike
za prodajo angleških štov in dežnih plaščev — iščemo. Dobro vpeljani zastopniki pri uradnih in oficirskih imajo prednost. Pisarne ponudbe s označbo dosedanjega poklica in referenc je poslati na »Bardford«, Beograd — Vojvode Mišića br. 2. (b)

Denar

Posojila
na vločne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana. Krekov trg 10

Vnajem

ODDAJO:
Trgovina
z mešanim blagom, dobro ideoča, se odda takoj v najem radi selitve. Vpravljanja naslovite na upravo »Slovenca« pod »Dobra trgovina na Gorenjskem« št. 5198. (n)

Mizarska delavnica
z vsemi stroji in orodjem se odda v najem s 1. junijem. Istotam naprodaj vsakovrstne stavbne parcele. Vzamejo se knjižice tukajšnjih hranilnic. Poizve se: L. Oražem, Moste

Stanovanja

ODDAJO:
Dvosobno stanovanje
v vili, prikladno za upokojenca, oddam za julij. Kettejeva 7. (c)

CITAJTE IN SIRITE
»SLOVENCA«

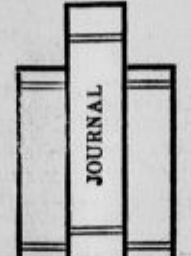
Majnikova štev.

„Bogoljuba“

Vam morda še ni prišla v roke. Zahtevajte jo od uprave. Ne bo Vam žal. — Uprava v Ljubljani postreže še lahko z vsemi številskimi tekočega letnika.

„Bogoljub“ je najlepši slovenski nabožni mesečnik!

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
SOLSKO ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
IL. NADSTROPJE

Spominske slike na prvo sveto obhajilo

Čast. gg. katehete si dovoljujemo opozoriti, da imamo na zalogi čez 50 različnih vrst obhajilnih slik, med temi 20 popolnoma novih vzorcev. Vse slike so umetniško izdelane ter krasno barvane. — Cena konkurenčno nizka po velikosti od 1.50—3.50 Din.

Prodajalna
H. Ničman, Ljubljana
Kopitarjeva ulica 2

Izredno dobra

in cenena oblačila, moško perilo itd. — kupite najboljše pri Preskerju Sv. Petra cesta 14.

KOLESA

si ogledite pri tvrdki
Ivan Jax in sin, Ljubljana
Gospodstvska c. 2.
Cena od Din 1000— naprej. Istotam Vam je tudi na razpolago mehanič. delavnica.

Pisalni stroj »Erika«
s kovčkom, dobro ohranjen, poceni prodam. Naslov v upravi »Slovenca« št. 5294. (l)

Rabljena kolesa
damska in moška, poceni kupite pri »Promet« (nasproti križevniški cerkvi)

Poceni prodam
veled opustitve trgovine okoli 400 rabljenih, novopocinkanih vrčev za mleko, različnih velikosti, dalje Astra stroj za surovo maslo, malo topilno napravo za sir, hladilnik in basen za mleko; železno blagajno, parni kotel in bencinski motor. Bernhard Adolf, Maribor, Aleksandrova 51. (l)

Kupimo

Kupim 100 m cevi
26 mm, dobro ohranjene, že rabljene, pocinkane, za napeljavno vodovoda. Ponudbe z navedbo cene na naslov: Škrabec Jernej, Bloke, p. Nova vas pri Rakeku. (k)

Otroški voziček
zložljiv, posteljo in šivalni stroj kupim. Ponudbe pod »Denar« 5392 upravi »Slovenca«. (l)

Enosobno stanovanje
oddam takoj ali pozneje mirni stranki. Kettejeva št. 7. (c)

Posrestva

Droben oglas v »Slovenca« posrestvo ti hitro prodaja; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Parcele so naprodaj
ob glavni cesti blizu Krekove gospodinske sole. — Pojasnila se dobe v imenovanem zavodu. (p)

Na Ježici prodam
tovarniško poslopje z obratom in inventarjem, ter 600 m² sveta, vse skupaj za 185.000 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5230. (p)

Auto-motor

Mercedes-Benz
8/38 ks, malo vožen, kot nov ohranjen, takoj prodam. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Prvo vrsten« št. 5200. (f)

Prodamo

Za birmo
najlepša primerna darila: ročne torbice, denarnice, kovčge — kupite pri Kravosu, Maribor, Aleksandrova št. 13. (l)

NOGAVICE, rokavice
in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Narodna noša
kompletna — naprodaj. Šušteršičeva 4, Moste. (l)

Samo dobrih 14 dni

je še do otvoritve

Ljubljanskega velesejma

Ne zamudite pravočasno opozoriti na svojo velesejmsko razstavo potem dobro premisljene

Reklame v »Slovenca«

ki se Vam bo bogato izplačala!

Kličite telef. štev.
29 - 92

S tozadevnimi nasveti in proračuni Vam je vedno na razpolago
Inseratni oddelček »SLOVENCA«

Tinčkove in Tončkove prigode

27.
Afrika se prikaže

Nekega jutra je mornar, ki je čepel visoko na jamboru v svojem gnezdu, zaklical:
»Ljudje božji, Afrika se že vidi!«
Tinček in Tonček sta veselo poskočila in zaviskala:
»Juhuhuhu!«
Kapitan je pogledal skozi daljnogled in pritrdil:
»Res je! Čisto blizu afriške obale smo.«
Potem je dovolil še dečkoma, da sta pokukala skozi skrivnostno cev.

Divjaki nam mahajo z rokami!« je dejal Tinček. »Gotovo bi radi videli, da pristanemo in se seznanimo z njimi.«
»Kakopak!« je zabrundal kapitan. »Kotle, v katerih bi iz nas skuhalo juho, imajo že pripravljene.«

ZLATA JAMA
JE STALNA
REKLAMA
V
SLOVENCA

Oseba srednje starosti, ki je več let oskrbovala službo

hišne strežnice

— snajla sobe, kurila peči, ličila tla i dr. — v večjem podjetju, želi nastopiti podobno službo takoj. Pride se lahko predstaviti. Spricalo na razpolago. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Služba«.

Zahvala

Iz globine srca se zahvaljujemo za izkazano sočutje in sožalje vsem prijateljem in znancem ob priliki nagle in pretresljive smrti našega ljubljenega očeta, zeta, brata, strica, bratranca itd.

Mihaela Gorše

posestnika na Selih v Dragatušu

umrlega v Dragatušu dne 6. maja t. l. v 55. letu starosti. Posebno zahvalo izrekamo č. g. dekanu Bitnarju, vsem č. g. duhovnikom za spremstvo, g. Petru Korenu za tolažbo in pomoč v bridki uri, vsem darovalcem številnih vencev, rediteljem spreveda in vsem mnogobrojnim udeležencem, ki so vztrajali na dolgi poti do pokopališča iz Dragatuša na Golek. Sela pri Dragatušu, dne 8. maja 1935.

Zalujoči: Marija, Ana, hčeri, Rozman Ivan, Belko Janez, zeta, rodbine Gorše, Lašič in Radovič iz Obrha, rodbina Barič in rodbina Panjan iz Malega Nerajca.

Dolores Wieser

PEVČEK

Ljubzenska zgodba mlade duše

Ivan povesti glavo kaj globoko na prsi. Rezka bolest mu grebe v duši. Je grenkejša kakor sama žalost za umrli očetom. Nato reče hripavo — in zazdi se sam sebi sthrovito hinavski, ko tako mirno vpraša:

»Oče so se morali zelo razveseliti, tako si mislim, ko so spet zagledali mater gori v nebesih, kaj?«
Starec pomolči in v zame s tresočimi se prsti ščepec tobaka. Slednjič reče tiho:

»Seveda, seveda — Bog je usmiljen, vsi se bomo spet videli v nebesih — Bog je usmiljen —.«

Fantiča zgrabi togota. Zakaj ne reče kantor: To je morala biti gloria! Pa obvlada srce, ki mu je začelo divje utripati, in poizveduje dalje:

»Kaj neki, da so morali mati umreti tako mladi?«
Dobro, da je tam v kotu tako mračno in da gleda kantor togo skozi okno.

»To ve samo ljubi Bog —,« zašepeta stari.

Ivan si komaj upa sopsti. Je nekaj z materjo — je nekaj. — Toda ne upa si niti erti. Moral bi zakričati. — V sanjah zapoje kos. Sladki glas zbudi Ivana iz območja. Trdo in mrzlo reče:

»Mislim pa, da vi tudi veste!«

Začuden pogleda kantor:

»Preveč si rekel,« se nasmehne.

»Zakaj? Kaj je z materjo?« vpraša fantič.

Tedaj se starec zateče k svojemu učeniškemu dostojanstvu in reče:

»Otroci ne smejo vsega vedeti. Bo tudi dosti boljše zate, da si ogledaš vokabelce in računske eksemple.«

»Pa hočem vedeti!« zakriči Ivan in ima občutek, kakor da si sam trga srce iz prsi. »So umrli — ali — ali živijo?« in kar zgosti se pred besedo, ki jo je izrekel.

»Tega res ne vem; nalagati te ne bi hotel,« ga pomiri kantor iskreno.

Ivanu padejo lakti mlahavo ob telesu.

»Ah tako —,« reče.

Nekaj minut si stojita v temi drug nasproti drugemu. Ko se pa hoče stari zateči k tolažilnemu pgovorčku, veli fantič:

»Moram iti.«

Podasta si roke in starec pridrži vrata odprta, da pade iz sobe svetel žarek luči na temni hodnik. Oči se mu orose, ko zre za drobno postavjo, ki se odraža kakor nežna senčna podoba od svetlejšega ustja hodnikovega.

Kantor še stoji in gleda, ko urni koraki že zamirajo po lesenih stopnicah.

»Bog je usmiljen —,« zamrmra in stopi spet nazaj v izbico.

Ivan hiti skozi vežo, da ne bi koga srečal. Deklo, ki je na dvorišču snajla klopi, lepo pozdravi in odhiti.

Zunaj se že močno mrači. Po snegu diši. Mraz ga strese, da se tesneje zavije v tenki, črni plašček. Ne mara domov. Ve, da bi doma grmel in treskalo. Večerja mora biti že zdavnaj vkraju. In za vse na svetu ne bi mogel zdaj stopiti pred oči togotnemu magistru ali uganjati bedarije z neposajenimi fantički.

O mati, mati! Zakaj niste umrli? Kako more to biti, da niste umrli in vendar niste bili pri očetu? Kako more biti to? Grd spomin mu vstane v duši. V Strašburgu, tam je nastopala pri neki burki »ljubimka«, katere mož je glumil pavliho. In nekoč, nekega zimskega

večera, je sedel Ivan z očetom v gostilni, pri mizi zraven pa je ljubimkala igrala z nekim poročnikom. Kar se odpro vrata in njen mož stopi v izbo tak, kakršen je bil stekel z odr, z grbo in norsko čepico s kraguljčki. Tulil je in tiščal pene in bil ženo in pripeljal tudi mlademu častniku kľofuto. Ta potegne meč in ga porine togotnemu v prsi. — Pavliha sicer ni umrl, — toda igralke ni bilo drugo jutro nikjer, pobegnila je; ne s poročnikom, pač pa z ravnateljem, ki je ostavil krdelce lačnih umetnikov in nekaj cunjastih kulis.

Ivana davi v grlu. Ne, tisočkrat ne, tako ni bilo! Ono je bila malopridna ženska — njegova mati pa — angel! Toda: — spridena lajna, tako je rekla kriška krčmarica. »Oh!« zaječi. Saj ne more biti! Krčmarica ima grd jezik. Saj tudi oče ni bil potepuh in prismojenec! In pavliha, bil je uborna pokveka — toda oče je bil tako ljubezniv, dober, dober človek — umetnik! In mati ga je imela rada! Tako rada, da je pobegnila od rodnega strica!

In kot da se je posvetilo, mu vzide velika luč. Tako je bilo, da, tako in nič drugače! Stric se je vrnil iz vojske in je mater prisilil — da, prisilil, da je šla spet k njemu! Polkovnik je imel sto vojakov, oče pa samo ljubez. In uboga, lepa mati je morala z divjo drhaljo spet na Laško — in je morda umrla od žalosti ali pa je kje ujeta in si bo do slepote izjokala oči — in — saj! — nemara misli: Kaj neki dela zdaj moj ljubi fant — Giovanni mio?

Fantiču drhti srce, ko tako premišlja. Kakor da se mora vzdigniti in odpraviti na pot in iti trkat na vsa vrata po laški deželi in spraševati: So tukaj moja mati. O, če še živi, ga stisne v naročje in ga bo poljubljala — kako bo to lepo — oh, še se spominja, kako blaženo je bilo to!

S. M. Felicite Kalinšek izide v novem 8. natisu koncem maja. Slovenska kuharica Kljub zelo pomnoženemu obsegu, novim večbarvnim tabelam, najizbranejši opremi ostane stara cena 160 Din za rezan izvod. Jugoslovanska knjigarna.